

Лэжьыгъэр зэрекІуэкІыр къепшытэ

2-нэ нап.

2-нэ нап.

«Ислъамым и нур»

3-нэ нап.

Шэнхабзэм и лэжьакІуэхэр сІпьтасти

4-нэ нап.

Дыдейхэр утыку къиднэркъым

Кавказ Ищхъэрэм и экономикэм зегъэцжьын

Псыхуабэ щекіуэкі «Кавказ Ищхъэрэ-2022: щытыкІэ гугъум ирагъэувэ экономикэр зэпіэзэрыту къызэтезынэ Іэмалхэр» зи фІэщыгъэ форумым и лэжьыгъэм КъБР-м Іэтащхьэ КІуэкІуэ Казбек хэтащ.

«УРЫСЕЙР си тхыдэщ» музей гъэлъэгъуапІэрщ зэхуэсыр щекіуэкіар. Форумыр УФ-м и Президентым и полномочнэ лыкІуэу Кавказ Ищхъэрэм шыіэм и Аппаратым, УФ-м Экономикэ зыужьыныгъэмкІэ и министерствэм, Кавказ Ищхъэрэ щІыналъэ университетым къызэра-Абы хэтащ гъэпэщащ. УФ-м экономикэ зыужьыныгъэмкІэ и министрым и къуэдзэ Назаров Сергей, «Сбербанк» ПАО-м и Ипщэ-КъухьэпІэ банкым и унафэщі Титов Евгений, «Кавказ.РФ» АО-м и генеральнэ директор ТІымыжь Хьэсэн, Кавказ Ищхъэрэ федеральнэ университетым и ректор Беспалов Дмитрий, КИФШІ-м и шіы- хэмрэ хьэрычэтыщіэ зэналъэхэм я унафэщІхэр, Кавказ Ишхъэрэм и къэрал ІуэхушІапІэхэм я ліыкіуэхэр, хьэрычэтыщІэхэр, банк, жылагъуэ лэжьакІуэхэр. Зэхуэсым кърихьэліахэр нэхъыбэу зытепсэлъыхьар лъыхьынур. нобэ УФ-м шышыІэ хъуа Іэрагъэхьа ехъуліэныгъэ- къриубыдэу хьэрычэтыщіэ- рычэтыщіэ Іуэхущіапіэхэм икіи егъэлеяvэ

мочнэ ліыкіуэу Кавказ Ищ- гъэм дыкъемыхыныр, уеб-

пыщІа Іуэхухэрщ.

Чайкэ Юрэрэщ.

ФІэхъус псалъэкІэ зэіущІэр Чайкэ Юрэ къызэ-Іуиха нэужь, къыхигъэщащ Іащ Чайкэ Юрэ. къэрал къулыкъущІапІэгухьэныгъэхэмрэ я зэпышІэныгъэхэр гъэбыдэным, щІыным ехьэлІа Іуэхугъуэ ди лэжьыгъэр ипэкІэ зызэхэмыбзхэм я хэкІыпІэр гъэкІуатэ къэгъуэтыным зэрытепсэ-

кІыхькіэ зытелажьэ проект- раммэхэр и Президентым и полно- къалэным хохьэ мы бжы- щащ министрым.

экономикэ ІэнатІэхэм прокІэ зедгъэубгъуныр», - жи-

зэхуэсахэм гу зэрылъаригъэтамкіэ, жылагъуэ-экотегъэщІапІэу хэр щІэгъэбыда хъуным хэм къыхалъхьа, пІалъэ кредит къызэрырат прог- хъуауэ щыткъым. ящыгъэпсын-Зэхуэсыр езыгъэкlуэкlар хэм я уасэр сом мелард щlэн хуейщ, ар мыхьэнэ- хьэм жиlащ промышленнэ щынущ. УФ-м экономикэ зыужьы- 318-м нызэрыхьэсащ, ар шхуэ зиіэ, фіэкіыпіэ имыіэу Іэнатіэр нэхъапэми зэрыныгъэмкІэ и министр Ре- ипэ ита илъэсым еплъыт- унафэ зыгъуэтыпхъэ Іуэхушетников Михаилрэ УФ-м мэ, тlукlэ нэхъыбэщ. Дэ ди гъуэу къоув», - къыхигъэ- кlыр. Лъэпкъ, инвестицэ

хъэрэ щІыналъэм щыІэ лэмэ нэхъыбэ тщІыныр, щІэм хэтхэр щигъэгъуэзащ Къэбэрдей-Балъкъэрым ект зэмылізужьыгъуэхэм- щыщыіэ социально-экономикэ щытыкІэм. НобэкІэ шІыналъэм щытыкІэр Решетников Максим къыщызэпІэзэрытщ. Республикэм и экономикэ, социальнэ лъабжьэр тэмэму щытыномикэ щытыкіэр ефіэкіуэ- ным хуэунэтіауэ іўэхугъуэ щіыщхьэщах экономикэ щытык ээтес ным хуэунэт а проектхэр щхьэхуэхэр гъэзэщ эным-

кІэ ЗэзыгъэуІу штаб щыІэщ, Іэнатіэ ліэужьыгъуиплікіэ щытщ. «ЩытыкІэ гугъум гуп хэхахэр къызэрагъэпэирагъэувэ ди экономикэр щащ, «линэ пщтыр» теле-«Кавказ Ишхъэрэм и зыу- зэщ эмыужьыхэн папщ э фонхэр мэлажьэ. Соци- къызэригъэувымк э, къэжылагъуэ-экономикэ щы- жыыныгъэм зи Іыхьэ хэ- хьэрычэтыщІэхэм Іэмал- альнэ мыхьэнэ зиІэ хьэп- рал къулыкъущІапІэхэм я тыкіэ гугъурщ, абы къэра- зылъхьэхэм (инвесторхэм) хэр къахуэдгъуэтын хуейуэ шыпхэм я уасэр махуэ къэс лэжьакіуэхэр Іэнатіэ зэмылыр къишыным, зыужьы- я бжыгъэм кlуэ пэтми хо- къалэн ди пащхьэ къоувэ. къапщытэ, абыхэм щlэупныгъэр емыкІэкІуэным, зы- хъуэ. 2020 - 2021 гъэм Абы и лъэныкъуэкІэ, хьэ- щІэшхуэ яІэу зэбграхыу хьэрычэтыщІэхэм яІущІэлъапІэ Республикэм и Іэтащ-

лажьэм хуэдэу зэрекіуэпроектхэр, туризмэм ехьэ-Кіуэкіуэ Казбек зэіу- ліахэри хэту, адэкіи ягъэ-

«Агропромышленнэ ком-

плексым къалэну хуэдгъэуващ къыщІигъэкІ продукцэхэм хигъэхъуэну икІи хамэ къэралхэм кърашхэм я пІэ езыхэм ейхэр зэрырагъэувэным хущ экъуну, абы и лъэныкъуэкІэ зэфіэкі псори яіэщ, - жиіащ Кіуэкіуэ Казбек. - Иджыпсту жылэхэр хэсэным епха лэжьыгъэхэм я гуащІэгъуэщ, ар зыхуей хуэзэу егъэкіуэкіынымкіэ дызыхуэныкъуэ псори диІэщ. ЖылапхъэхэмкІэ ирикъуу дыкъызэгъэпэщащ ахэр нэгъуэщІ хэгъэгухэми яхудогъашэ. Пхъэщхьэмыщхьэмрэ хадэхэкІхэмрэ къыхэщІыкІауэ пІалъэ кІыхькІэ хъумэным хуэгъэхьэзыра ерыскъыхэкІхэм къахэдгъэхъуэнущ, мэракіуэхэкі ліэужьыгъуэри . нэхъ́ыбэ тщІыну́щ.

Зэхуэсым и лэжьыгъэм хэтхэм зэдэарэзыуэ къащта унафэхэм ящышш зи чэзу икІи зимычэзу къэпщытэныгъэхэмрэ хьэрычэтыщІэ ІуэхущІапІэхэм къыпагъзув мардэхэмрэ гъэмэшІэныр. налогыр ЩХЬЭУСЫ. гъуэхэр нэхъыбэ щІыныр, бюджетым ахъшэ къызэрыхэкІ гъуэгухэр нэхъ псынщІзу убзыхуныр.

Зэхуэсым и программэм лІэужьыгъуэхэм япыщІа нущ, Іэнэ хъурейхэр ирагъэкІуэкІынущ, зэпсэлъэныгъэхэр къызэрагъэпэ-

> КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэ.

Иджырей мардэхэм тет комплексыщіз

Шэджэм районым хыхьэ Яныкъуей гъэр ди Іэрылъхьэу щытынущ». жылагъуэм къыщызэІуахащ Физкультурэ-узыншагъэр щрагъэф ак уэ комплексыщІэ. Абы хэтащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и Іэташхьэ Кіуэкіуэ Казбек.

БАЛЪКЪЭР лъэпкъым и къэщІэрэщІэжыныгъэ махуэм ирихьэлІэу къызэІуаха комплексым щекіуэкіащ бэнэкіэ хуитымкіэ, боксымкіэ, мини-футболымкіэ япэ сабий-ныбжьыщІэ спорт зэхьэзэхуэхэр.

Махуэшхуэм кърихьэл ахэмрэ къуажэдэсхэмрэ захуигъазэу Кіуэкіуэ Казбек жиlащ: «Нобэ республикэм щагъэлъапlэ Къэбэрдей-Балъкъэрым щыпсэу цІыхухэм я дежкіэ мыхьэнэшхуэ зиіэ махуэр. Ар Балъкъэр лъэпкъым и къэщІэ-Балъкъэр лъэпкъми Къэбэрдей-Балъкъэрым щыпсэухэми сынывохъуэхъу.

Дригушхуэу, Къэбэрдей-Балъкъэрым быдэу зэкъуэшыныгъэмрэ ныбжьэгъущым щыпсэухэм ящыщ зы лъэпкъыу къыхигъэщащ. дызэрыщытыр къэтлъытэмэ, текІуэны-

Республикэм и Іэтащхьэм фІыщІэ яхуищіащ Яныкъуей щыщ хьэрычэтыщіэхэў я къуажэгъухэм я лъэјукіэ физкультурэ-узыншагъэр щрагъэф ак у комплексыщ эм зи мылъку хэзылъхьахэм. Къэбэрдей-Балъкъэрым и Іэтащхьэм диІыгъащ мыхьэнэшхуэ зиІэ апхуэдэ жэрдэмыр. КІуэкІуэ Казбек и унафэкіэ республикэ бюджетым сом мелуани 10,6-рэ, муниципальнэм - мелуани 6 щыхухахауэ щытащ ухуэныгъэм. АдэкІэ ФОК-м и зэфІэгъэувэныгъэм къэрал-щхьэзакъуэ зэгурыІуэныгъэм тету пащащ. Псори зэхэту абы текІуэдащ сом мелуан 18.

Къуажэм дащІыхьа иджырей физкультурэ-узыншагъэр щрагъэф ак Іуэ комплек-Къэбэрдей АССР-р Къэбэрдей-Балъкъэр сым къызэщТеубыдэ метр зэбгъузэнатТэ АССР зэращІыжрэ илъэс 65-рэ зэрыри- 600. Абы хэтынущ спорт, тренажёр залкъурщ. 1994 гъэм къыщыщІэдзауэ а ма- хэр, дохутыр, тренер, зыщахуапэ, зыщагъэпскі пэшхэр. Бэнэкіэм, боксым, тен рэщіэжыныгъэм и махуэу ягъэлъапіэ. нисым, нэгъуэщі спорт лізужьыгъуэхэмкіи зыщагъэсэн ІэмалхэмкІэ къызэгъэпэщащ.

КІуэкІуэ Казбек Яныкъуей шыпсэухэмрэ дризыунагъуэу ди ехъул/эныгъэхэм да- спортсмен ныбжыыщ/эхэмрэ ехъуэхъуащ гъэгуфіэ. Си фіэщ мэхъу: мыпхуэдэу комлексыщіэмкіэ икіи я жылэм Къэбэрдей-Балъкъэрыр, Урысей Федерацэр зэрыгъэмрэ я мардэхэм дытетмэ, Урысей лъэ- гушхуэн куэд къыдэкІыну зэрыщыгугьыр

МЭЗКУУ Къан.

Наркотикхэм зэрыпэщіэтынц

Кіуэкіуэ Казбек иригъэкіуэкіащ кэм щыщэн Іуэхур къызэрамы-**КъБР-м Наркотикым пэщіэтыным-** гъанэр, ціыхухэр зэхуэмызэу ар кіз и комиссэм и зэіущіз. Абы хэ- зэрызэіэпахын ізмалхэр къызэратащ КъБР-м и Парламентым и гъэсэбэпыр, социальнэ сетхэмкіэ УнафэщІ Егоровэ Татьянэ, КъБР-м и Правительствэм и Унафэщі Му- хэм жыджэру ирагъэкіуэкі наркосуков Алий, УФ-м и Президентым и ліыкіуэу КИФЩІ-м щыіэм и ап- зэгъэкіуэкіыным пэщіэтынымкіэ лэпаратым къыбгъэдэкІыу КъБР-м и жьыгъэхэр. Мамхэгъым къызэрыхифедеральнэ инспектор нэхъышхьэ Мэкъуауэ Тимур, республикэм и наркотикхэр нэхъыбэу зыщэр хамэ кІэ щыІэ щІалэгъуалэ волонтёр зэ-Правительствэм хэтхэр, хабзэхъумэ ІзнатІзхэм я ліыкіуэхэр, нэгъуэщі къулыкъущіэхэр.

ЗЭІУЩІЭМ щытепсэлъыхьащ 2021 гъэм республикэм хабзэм къемызэгъыу наркотикхэр шызэзыгъэкІуэкІхэм я Іуэхур къызэпыудынымрэ наркоманием пэщІэтынымкІэ и органхэм я лэжьыгъэм кърикІуахэм. Зэхыхьэр къыщызэlуихым Кlуэкlуэ Казбек къыхигъэщащ Наркотикым пэщіэтынымкіэ къэрал комиссэм къыпэщыт къалэнхэр зэрагъэзащІэм ипкъ иткІэ къагъэсэбэп Іэмалхэм я фІыгъэкІэ республикэм щытыкІэр зэрыщефІэкІуар. Къапщтэмэ, хуэди 4,5-кІэ нэхъ мащІэ хъуащ наркотикымрэ абы и лІэужьыгъуэу акъылыр зыгъэутхъуэхэмрэ зрахьэліауэ щіэпхъаджагъэ зыщіэхэм я бжыгъэр, процент 77,5-кІэ хэхъуащ хабзэм къемызэгъыу наркотикхэр зэзыгъэкІуэкІхэм епхауэ дащ, абыхэм ящыщу мин 30-м къа от административно Турхухор. Апхуэдэу щытми, республикэм и Іэтащхьэм жиlащ наркоманием земыгъэубгъунымкІэ ирагъэкІуэкІ лэжьыгъэр адэкІи щІэгъэхуэбжьапхъэу.

lуэхум теухуауэ къэпсэлъащ КъБР-м щыlэ МВД-м и унафэщlым и къуэдзэ **Мамхэгъ Назир**. Абы къигъэлъэгъуащ наркотикхэмкІэ сату сымаджэхэу хъужахэр мащІэкъым, щІыным епхауэ къыщІагъэщ щІэпхъаджагъэхэр проценти 9,5-кІэ нэхъыбэ зэрыхъуар. Мамхэгъым къыхигъэщащ наркотикхэр республи-

гъанэр, ціыхухэр зэхуэмызэу ар ныгъэмрэ щіалэгъуалэм я ІуэхузэрызэрыщІэр. Хабзэхъумэ ІэнатІэ- хъуну щІалэгъуалэр и чэзум къатикхэмрэ абы и лІзужьыгъуэхэмрэ гъэщамкіэ, хабзэм къемызэгъыу къэралхэм шыш цІыхухэрш.

Республикэм и цІыхухэр наркотикхэм щыхъумэным хуэгъэза Іуэхупыухыкіахэр ирагъэкіуэкі. КъБР-м узыншагъэр хъумэнымкІэ и министрым и къуэдзэ Аникушинэ Татьянэ зэlушlэм хэтхэр щигъэгъуэзащ наркотикым и «хъым» ихуахэм хуащІэ медицинэ дэІэпыкъуныгъэхэм я фІагъым хэгъэхъуэнымкІэ зэфІагъэкіхэм. Апхуэдэу Наркодиспансерым наркологие дэІэпыкъуныгъэ щыхуащіэ и къудамэм папщіэ медицинэ Іэмэпсымэ къащэхуащ, къищынэмыщІауэ, щхъухь шынагъуэм къишэ зэраныгъэхэм щыгъуазэ щыхуащІкІэ зыхуэныкъуэну хьэпшыпхэр зэрагъэпэщащ. Наркотикхэмрэ абы и лізужьыгъузу щхьэр зыгъэуназэхэмрэ дихьэхынкіэ зэрыхъунум теухуауэ ирагъэкіуэкіа медицинэ къэпщытэныгъэхэм цІыху мини 100-м щІигъу къызэщІрагъэубынэблагъэр курыт школхэмрэ курыт ІэщІагъэ щрагъэгъуэт егъэджэныгъэ Іуэхущіапіэхэмрэ щіэсщ. Республикэм и Наркодиспансерым хэту къызэрагъэпэщащ «НыбжьыщІэмрэ унагъуэмрэ» фІэщыгъэр зиІэ реабилитацэ центр. Щхъухь шынагъуэм дихьэхауэ диспансер, профилактикэ кІэлъыплъыныгъэм щІэт абы и лъэныкъуэкІэ зыхуэныкъуэ медицинэ ягъуэтынымкІэ республикэм щыты-

кІэ псори къыщызэгъэпэщащ.

КъБР-м егъэджэныгъэмкіэ, щіэхэмкіэ и министр Езауэ Анзор жијащ наркотикхэкіхэм дихьэхынкіэ щІэным теухуауэ республикэм и школхэм шІэх-щІэхыурэ къэпщытэныгъэ щхьэхуэхэр зэрыщрагъэкіуэкіыр. Министерствэр жыджэру ядолажьэ наркотикым пэщІэтынымгухьэныгъэхэм.

КІуэкіуэ Казбек пщэрылъ ящищащ а лэжьыгъэм волонтёрхэр нэхъ щІэгъэхуэбжьауэ къыхашэну икІи щіалэгъуалэр наркотикым демыгъэхьэхынымкІэ мыхьэнэ пыухыкіа зиіэ социальнэ проектхэр къыхэзылъхьэхэр гранткіэ дэіыгъыным теухуа Іуэхум хэплъэну.

КъБР-м Наркотикхэм пэщІэты нымкіэ и комиссэм и унафэщі Шевченкэ Юрий 2021 гъэм къриубыдэу республикэм наркотик Іуэхухэмкіэ щыІэ щытыкІэр къапщытэу ирагъэкІуэкІа кІэлъыплъыныгъэр къигъэнэІуащ. Абы къыхигъэщащ акъылыр зыгъэутхъуэ лІэужьыгъуэщІэхэр къызэрежьэм къыхэкІыу наркоманием дихьэххэр нэхъыбэ зэрыхъум ебэныным иужь зэритым хуэдэури, интернетыр къагъэсэбэпу наркотикхэр зэзыгъэкІуэкІхэр къыщІэгъэщыным адэкІи зэрыхущІэкъунум

КІуэкіуэ Казбек жиіащ наркотикым земыгъэубгъуным, псом хуэмыдэу щІалэгъуалэр наркоманием щыхъумэным теухуауэ ирагъэкіуэкіхэм я къару псори зэрырахьэлІапхъэр, а Іуэхухэр зи нэІэ щІэт ведомствэхэри жыджэру зэдэлэжьэн зэрыхуейр.

Зэіущіэм къыщаіэта іуэхухэм япкъ иткІэ КъБР-м Наркотикхэм пэщІэтынымкІэ и комиссэр адэкІэ зэрылэдэІэпыкъуныгъэхэр жьэнум теухуа унафэр къащтащ.

ТХЬЭХУЩЫНЭ Ланэ.

ГуфІэгъуэкІэ гъэнщІа зэхыхьэхэр

уэ ди республикэм щагъэлъэпіащ Ба- творчествэмкіэ уардэунэмрэ гъуаз- мырыгъэрэ ехъуліэныгъэрэ яіэну си лъкъэр лъэпкъым и къэшіэрэщі эжыныгъэм и махуэр. Гъатхэпэм и хэм. 28-м илъэс 65-рэ ирикъуащ Къэбэрдей-Балъкъэрым хэту балъкъэр лъэпкъым къэралыгъуэ зэригъуэтыжрэ. КъБР-м и япэ президент Кіуэкіуэ Валерэ балъкъэрхэм я зыужьыжыныгъэр гъэлъэпІэным ехьэлІа унафэм Іэ щыщІидза 1994 гъэ лъандэрэ а махуэшхуэр щы эщ.

ужьыжар зи дамыгъэ гъатхэ махуэм Сабий творчествэмкІэ республикэм и уардэунэм щекіуэкіащ ныбжьыщіэхэм я концертрэ декоративно-прикладной гъуазджэм и ІэпщІэлъапщІэхэм я Іэдакъэщіэкіхэм я гъэлъэгъуэныгъэрэ. Іуэхущіапіэм и пэіущіэ пэшым щагъэлъагъуэ, я ныбжь емылъытауэ, гъуазджэм хэлъхьэныгъэ хуэзыщІ сабийхэмрэ ныбжышІэхэмрэ я лэжынгъэ гъэщІэгъуэнхэр: лъэпкъ дамыгъэхэр зытет алэрыбгъу щхъуэкІэплъыкІэхэр, щхьэфІэпхыкІхэр, зэрыджэгу, щыпщафіэкіэ къагъэсэбэп хьэпшыпхэр, пкіы-

джэхэмкіэ сабий школхэмрэ я гъэсэн-

Концертым зыкърагъэхьэлІат КъБР-м и Парламентым и УнафэщІ Егоровэ Татьянэ, Парламентым Щэнхабзэмкіэ, жылагъуэм и зыужьыныгъэмрэ хъыбарегъащіэ политикэмкіэ и комитетым и унафэщІ Къумал Заурбэч, ди республикэм щэнхабзэмкІэ и министр Къумахуэ Мухьэдин сымэ, жылагъуэ лэжьакіуэ ціэрыіуэхэм. Ахэри къызэхуэса-БАЛЪКЪЭРХЭМ я хэку зэрызыща- хэри еплъащ артист ныбжьыщ эхэм лашхьэми щыналъэ псоми. Абыхэм ягъэхьэзыра концертым. Ар щІидзэн и хэтащ гъэлъэгъуэныгъэхэр, зэlущІэхэр, пэ псалъэ гуапэ жиlащ Къэбэрдей- концертхэр, конференцхэр, спорт зэ-Балъкъэр Республикэм и Парламентым

и Унафэщ Егоровэ Татьянэ. - Балъкъэр лъэпкъым и къэщІэрэшІэжыныгъэм и махуэшхуэр зыгъэлъапіэхэм си гуапэу сохъуэхъу! Тхыдэ зылъысахэм зэраіуэтэжарщ, я хэку захуагъэр илъэс 65-рэ ипэкіэ зэфіэуфІэжри, Къэбэрдей-Балъкъэрым хэту гъуэтыжарщ. Ар гуфІэгъуэшхуэщи, балъкъэр лъэпкъым къэралыгъуэ дяпэкІи лъэпкъыр щымыщІэну ди гуаигъуэтыжауэ щытащ. Абы лъандэрэ ба- пэщ. лъкъэрхэм яхузэфІэкІ халъхьащ ди щІыналъэм и гъащІэм, и зыужьыныгъэм. Ахэр зыпхыкІа гугъуехьым хуэдэ

Илъэс къэси хуэдэу, **мы гъэми Іэта**- гъэхэр, сурэтхэр. Ахэр ящІащ Сабий зэи къэмыхъуну, ди лъэпкъхэм магуапэш.

> Артист цІыкІухэм утыку кърахьащ уэрэд дахэхэр, къафэ псынщІэхэр. Пшыхьыр ягъэдэхащ уэрэджы ак Іуэхэм я «Голос. Дети» урысейпсо телевизионнэ зэхьэзэхуэм хэтахэу Къущхьэ Миланэрэ Куэцэ Идаррэ.

> Зи хэкур гуузу зрагъэбгына, илъэс 13кІэ хамэ щіыпіэхэм хьэзаб щызышэча лъэпкъым и щІыналъэр зэригъуэтыжар щагъэлъэпащ ди республикэм и къахьэзэхуэхэр, спектаклхэр, дерс зэlухахэр, литературэ сыхьэтхэр, нэгъуэщ1 куэди. Псоми ящІэльыр зы гупсысэщ: 1944 - 1957 гъэхэм политикэ залымыгъэ щыпсэуну, абы хуэлэжьэну Іэмал зэра-

> > ИСТЭПАН Залинэ. Сурэтхэр Къарей Элинэ трихащ.

adyghe@mail.ru advghepsale.ru smikbr.ru 💌 Адыгэ Псалъэ 🖸 Адыгэ Псалъэ apkbr.ru

Лэжьыгъэр зэрекІуэкІыр къепщытэ

Бахъсэн районым социальнэ мыхьэнэ гъуалэу куэдкіэ нэхъыбэ екіуэліэну іэмал зиіэ и ухуэныгъэхэр зэрекіуэкіыр.

ІуэхущІапІэр зыхуей хуагъэзэжынымкІэ къадэІэпыкъуну. КІуэкІуэ Казбек и унаабы сом мелуан 48-м щ игъу хухахащ.

Мы зэманым ухуакіуэхэм и кіэм нагъэсащ унащхьэр, бжэ-щхьэгъубжэхэр зэщылъщ. ЖыпІэнурамэ, цІыху 500 зыщІэхуэ гъэпэщынущ.

Щэнхабзэмкіэ унэм и зал ціыкіуми сцещагъзувынущ. Спорт секцэ къыщызэ-Іуахыну залыр, Бахъсэн къалэм ГъуазджэхэмкІэ и сабий школ №1-м и утыр мы зэманым зэрагъэпэщыж.

ЩэнхабзэмкІэ унэм гупжьей 16, егъэкъамэ, литературэ, лъахэхутэ, нэгъуэщ кіуапіэ-зыгъэпсэхупіэ хъуащ гупжьейхэм йокІуалІэ. ІуэхущІапІэр зэра-

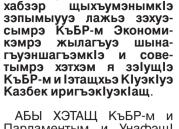
КъБР-м и Ізтащхьэм къипщытащ гъэпэщыжмэ, абы ныбжьыщІэрэ щІалэ-

Дыгулыбгъуей къуажэм щыпсэухэм ЯПЭУ здэщы ар Дыгулыбгъуей къуажэм щэнхабээ ээхыхьэ гъэщ эгъуэнхэр щра-Щэнхабзэмкіэ и унэрщ. Нэхъапэіуэкіэ рес- гъэкіуэкіыфынущ іуэхущіапіэм. Уардэунэр публикэм и Іэташхьэм къуажэдэсхэм шІэблэм я зэфіэкіхэм зышрагъэужь. Хэку лъэlукіэ зыкъыхуагъэзат 1997 гъэм яухуа а лъагъуныгъэм щыщіапіыкі зэхуэсыпіэ хъун хуейщ, - жиІащ КІуэкІуэ Казбек.

Республикэм и Іэтащхьэм апхуэдэу зыфэкіэ ар хагъэхьащ «Щэнхабзэ» лъэпкъ щиплъыхьащ Дыгулыбгъуей къуажэм проектым и «Культурная среда» щІына- иджыпсту щагъэзащІэ «Формирование лъэ Іуэхум. Федеральнэ бюджетым щыщу комфортной городской среды» федеральнэ проектым щыщу «Жильё и городская среда» лъэпкъ проектым хыхьэу зэрагъэпэщыж Бахъсэн и уэрамым. КилометхъуэкІыныр, унэ ІуплъапІэр зехьэныр. Ак- ритІ зи кІыхьагъ хьэблэр зыхуей хуагъэтовэ пэшым токыр щІэрыщІэу щІашэжауэ зэжынущ, Къэбэрдейр Урысейм зэрыи кіуэціыр зэрахьэ. Абы іэмэпсымэщіэхэр, гухьэрэ илъэс 400 щрикъу, Ціагъуэ Нурий шэнтжьеищІэхэр щІагъэувэну къапэ- и цІэр зезыхьэ уэрамхэм я зэхэкІыпІэхэм нэс. Абы асфальт тралъхьэнущ, ар ягъэпэшыр зыхуей-зыхуэфІхэмкІэ къызэра- нэхунущ, тетІысхьэпІэхэр, кІэрыхубжьэрыху идзапіэхэр щагъэувынущ.

Иужьрей илъэсищым Бахъсэн къалэ окнэ, видеоэкран, макъамэ Іэмэпсымэхэр ругым пщіантіэ, жылагъуэ Іэгъуэблагъэ 30-м щІигъу зыхуей щыхуагъэзэжащ. 2021 гъэм къызэlуахащ зыгъэпсэхупlэ паркыр. А проектыр ягъэзэщащ къалэ цыккухэр зэгъэпэщыжыным теухуа урысейпсо зэпеуэм щІыналъэм къыщихьа грантымкіэ. джакІуэ 19 щолажьэ. Сабийхэр къафэ, ма- Бахъсэн паркыр районым щыпсэухэм я

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым

къулыкъущІапІэхэм, хабзэхъумэ ІуэхущІапІэхэм, къалэ, щІыналъэ администрацэхэм я лІыкІуэхэр.

ЦІыхухэм хабзэр къызэпемыгъэудыным теухуауэ комиссэхэм щІыналъэ ялэжьхэмрэ ар нэхъри зэрегъэфІэкІуапхъэхэмрэ тепсэлъыхьащ Налшык къалэ администрацэм и Іэтащхьэ Ахъуэхъу Таймураз, Май, Шэрэдж шІыналъэ администрацэхэм я унафэщІхэу Саенкэ Татьянэрэ Кульбаев

Апхуэдэүи зэlушlэм шыхэплъащ «Узыншагъэр хъу- хьаш «Демографие», «Щэнхабзэ» лъэпкъ проектхэр республикэм зэрыщагъэзаирагъэкІуэкІ Іуэхухэр зы-

хуэдэр къыхагъэщащ. Къэбэрдей-Балъкъэр Ресшагъэр хъумэн» лъэпкъ про- роста» зыфлаща центрхэм 2,8-рэ.

Лъэпкъ проектхэр зарагъззащізм топсэльыхь

Парламентым и УнафэщІ нэ проектибл щагъэза-Егоровэ Татьянэ, КъБР-м и щІэ. Абыхэм сом мелард Правительствэм и УнафэщІ 1,3-рэ хухахащ. ДяпэкІэ къа-Мусуков Алий, УФ-м и Пре- шэхуну я мурадш медицинэ зидентым и полномочнэ техникэ, поликлиникэ унэу 8 лыкіуэу Кавказ Ищхъэрэ зыхуей хуагъэзэжынущ, пофедеральнэ щІыналъэм ликлиникитІым зэгъэпэщыщыІэм и аппаратым и жыныгъэ лэжьыгъэхэр щеинспектору кіуэкіынущ, апхуэдэуи Узы-КъБР-м щыіэ Васильченкэ фэ куэдым щеіэзэ щіына-Дмитрий, республикэм и лъэ зэхуаку самыджэщыр 2023 гъэм и кlэ хъуху къа-гъэщіэрэщіэжынущ. Ліыщхьэхэм я мурадхэм ящыщщ Куба - дохутыр ам-булаторэ, Эльбрус жылэм участковэ сымаджэщ да-щІыхьыну. Мы лэжьыгъэхэм хохьэ Лышх узыфэм щеГэзэ диспансерыр и кІэм зэрынагъэсынури, Налшык къалэ поликлиникэ ин зэрыда-

КъБР-м егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я ІуэхухэмкІэ и министр Езауэ Анзор къызэхуэсахэм я пащхьэ къри-«Егъэджэныгъэ» «Егъэджэныгъэ», лъэпкъ проектым и Іуэху зыІутыр. 2021 гъэм и фокіадэм Шэджэмрэ Солдатскэмрэ школыщІэ зырыз щіэм. Ахэр зи нэіэ щіэт къыщызэіуахащ, мы гъэм министерствэхэр щІыналъэ егъэджэныгъэ ІуэхущІапіэу администрацэхэм нэхъ куп- щы и кІэм нагъэсыну я гуядэлэжьэнымкіэ гъэщ (Прохладнэ, Нарткъа-

Нэгъабэ лъэпкъ проектым хыхьэу «Доброшкола» ценпубликэм 2022 гъэм «Узын- триті къызэlуахащ, «Точка

АБЫ ХЭТАШ КъБР-м и ектым ехьэл/ауэ федераль- хуэдэу 38-м я бжэр зэгуахащ, «Кванториум» сабий технопаркыр къызэрагъэпэщащ. спорт пэшу 19 зыхуей хуагъэзащ, школ 54-м мылъкукІэ, техникэкІэ зыщІагъэкъуащ, иджырей мардэхэм изагъэ лъэщапізу 8 курыт ізщіагъз щызэрагъэгъуэт ІуэхущІапіэхэм къыщызэіуахащ.

Нэхъ цІыкІу дыдэхэм папщІэ Бэтэхрэ Бахъсэн Ипщэрэ ясельнэ ІуэхущІапІэу къыщызэІуахащ, цІыкІу 85рэ щІэхуэу, илъэсрэ ныкъуэм щегъэжьауэ илъэсищым нэс зи ныбжь ціыкіухэм папщіэ Іуэхущіапіэ 26-м тіысыпіэ 1705-рэ къыщызэрагъэпэщащ, иджыри ухуэныгъитху и кІэм нагъэс. Лъэпкъ проектым ипкъ ит-

кІэ, дызэрыт илъэсым программэ хэхакІэ лажьэ егъэджэныгъэ ІуэхущІапІэхэм я мылъку-техникэ лъабжьэр ирагъэфІэкІуэнущ, иджыри зы «Кванториум», «Точка роста» центру 37-рэ къызэ-Іуахынущ. Прохладнэрэ Кубарэ дащІыхь школхэм ухуэныгъэ лэжьыгъэхэр къызэтемыувыІауэ щокіуэкі, абыхэм ныбжьыщІи 185-рэ щІэхуэнущ, Нарткъалэ дащІыхь школыр хьэзыр хъу-мэ, сабий 500 екІуэлІэнущ. Курыт ІэщІагъэ щрагъэгъуэт къэрал ІуэхущІапІэ 11-м иджырей лъэщапІэхэр къыщызэГуахынущ. А псоми текІуэдэнущ сом меларди

цыхухэм социальнэу къашхьэщыжынымкІэ и минущ. нистр Асанов Алим зи гугъу ищІар «Демографие» лъэпкъ проектращ. «Нэхъыжьхэр» щІыналъэ проектым епхауэ, пневмококк инфекцэм пэщІэт вакцинэр

зи ныбжь хэкІуэтахэм халъхьэн щІадзэнущ. Абы папщІэ сом мини 117,5-рэ и уасэ вакцинэ къащэхуащ. Апхуэдэүи ныбжь зиІэхэм я үзыншагъэр къапщытэнущ, узы-фэ хэхахэр зыпкърытхэр стационар ІуэхущІапІэхэм щагъэхъужынущ. Мы гъэм щегъэжьауэ республикэм и къалэхэмрэ щІыналъэхэмрэ программэ хэхакІэ шелэжьынущ жылагъуэр узыншэ-

ЩэнхабзэмкІэ министр Къумахуэ Мухьэдин «Шэнхабээ» лъэпкъ проектым и гугъу щищіым ди хэгъэгум щэнхабзэм и унэу 6 зэрыщаухуар жиІаш, ахэр дащІыхьащ ХьэтІохъушыкъуей, Старэ Шэрэдж, Шэджэм Ипшэ, Къарэсу, Нартан, Дзэлыкъуэдэс жылэхэм. Дызэрыт илъэсым Налшык къалэ и кІэм щынагъэсынущ Щэнхабзэ зыужьыныгъэмкІэ центрыр, апхуэдэуи шыщхьэуІум яухынущ НыбжьыщІэхэм я театрыр. 2024 гъэ пщІондэ зыхуей хуагъэзэжынущ Анзорей къуажэм, Прохладнэ, Налшык къалэхэм сабий гъуазджэ-

хэмкІэ дэт школхэр, абыхэм Іэмэпсымэхэр макъамэ къыхуащэхунущ, Дыгулыб-гъуей, Ташлы-Тала, Уэзрэдж, Къамылыкъуэ, Аруан жылэхэм, Александровскэ станицэм дэт щэнхабзэмкІэ унэхэр зэрагъэпэщыжынущ, Налшыкрэ Іуащхьэмашыналъэмрэ шыіэ библиотекэщІэхэм зыхуейзыхуэныкъуэхэр шалъхьэ-

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэр къызэрызэрагъэ-пэщрэ илъэси 100 щрикъум ирихьэлІэу республикэм и районхэм щыІэ щэнхабзэ уэхущІапІэу 8-рэ Кулиев Къайсын и унэмрэ зэрагъэпэщыжыну́щ.

«Къалэ шынагъуэншэ» программэ зэхэлъы́р гъащІэм хэпща зэрыхъумрэ къыпэкІуэ зыужьыныгъэмрэ тепсэлъыхьащ транспортымрэ гъуэгу хозяйствэмкІэ и министр ДыщэкІ Аслъэн. Зыуэ щыт видеокІэлъыплъыныгъэ системэу 2022 гъэм щІышылэм и 1 лъандэрэ республикэм щагъэувар зы мин мэхъу. Ахэр гъуэгухэм, школхэм, тыкуэнышхуэхэм, машинэ зэблэкІыпіэхэм щыфІадзащ, иджыри, илъэсым икІэ хъуху, камерэ 1500-рэ ягъэувыну я мурадщ.

Зэїущіэм и кізухым КіуэкІуэ Казбек цІыху нэхъыбэ зэкІуалІэ ІуэхущІапІэхэм шынагъуэншагъэр къышызэгъэпэщыным теухуа пщэрылъ зыбжанэ къулыкъущІэхэм яритащ, апхуэдэуи лъэпкъ проектхэмрэ федеральнэ программэхэмрэ гъэзэщІа зэрыхъум нэхъ ткІийуэ кІэлъыплъыну жи-

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

ГъэсакІуэхэр зэІуощІэ

Лэскэн щІыналъэм сабийхэр щагъасэ и Іуэхущіапіэхэм я гъэ- дэхэр зэхагъэкіыныр. сакіуэхэм я зэіущіэ.

№2-м къепха сабий гъэсапіэм щекіуэкіа конференцыр бгъэджэгукІэрэ сабийм и зэхэщІыкІым зэрыхэбгъэхъуэнум, ар гъэсэныгъэ лэжьыгъэм шэщlауэ къызэрыщыбгъэсэбэп хъуну щІыкІэхэм теухуат.

Зэіущіэм хэтащ гъэсакіуэ нэхъыжьхэр, егъэджакІуэхэр, щІыналъэм егъэджэныгъэмкіэ и къулыкъущіапіэм методикэ лэжьыгъэр зи пщэ дэлъ и лэжьакІуэхэр.

ЕгъэджэныгъэмкІэ щыІэ къэралпсо мардэхэм япкъ иткіэ, сабий гъэсапіэхэм еджэныгъэ Іуэхур щебгъэкІуэкІ хъунукъым. Ауэ джэгукіэ Іэмалхэр хэлъу сабийм бжыгъэмрэ хьэрфымрэ ебгъэцІыхуну, дыкъэзыухъуреихь дунейм и зэхэлъыкТэм щыбгъэгъуэзэну, цІыхухэм я зэхуаку илъын хуей зэхущытыкіэм нэіуасэ хуэпщіыну укъыхуреджэ. ДжэгукІэ Іэмалхэр гъэсэныгъэм зэрыхиухуэнэнум гъэсакІуэр езыр хуитыжщ. Ауэ егъэджэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэ зэпыщіауэ, гъэсапіэмрэ курыт еджапіэмрэ я программэхэр зэтауэ зэрыщытым къыхэкІкІэ, сабийм къытемыхьэлъэу лэжьыгъэр зэтеухуэнри, ар программэм къыкІэрымыгъэхунри, еджэныгъэм хэшэнри къалэну къоув. Мис а гугъуехьхэр къызэнэкІыным, щыІэ лъэпощхьэпохэм ебэкъуа зэрыхъуну щІыкІэхэм хуэ-

гъэпсат гъэсакіуэхэм я зэіущіэр. Сабий гъэсапіэхэм ильэс бжыгъэ куэд лъандэрэ щылажьэхэми, иджырей щІэныгъэм и Іэмалхэр шэщіауэ зи Іуэхум хэзылъхьэ гъэсакіуэ ныбжьыщіэхэми зэіущІэм и утыкум проектипщІ кърахьащ. ДжэгукІэ Іэмал зэмылІэужьыгъуэхэр щызэпкърахырт «Синквейн», «Іэгъэудж» («Бизоборд»), «Эйлер и зэпэхъурейхэр», «Дьенеш и пкъыгъуэ щхьэщІэгъэтІахъуэхэр», «Воскобович и зезыгъэужь джэгук эхэр», «КвестджэгукІэхэр», «Театр гъэлъэгъуэныгъэхэр», «Сурэт щІынымкІэ джэгу технологиехэр», нэгъуэщІхэри.

яІащ нэхъ зыгъэпІейтей Іуэхугъуэхэм я щхьэ мыхьэнэ яІэу икІи щІэх-щІэхыурэ зэриирипсэлъэныр, къайхъулІэмрэ хьэлІэн хуейуэ. къадэмыхъухэмрэ я хэкіыпіэ-убзыхупіэхэр

иджыблагъэ ягъэнэхуэныр, джэгукІэ Іэмалхэр лэжьы**щекіуэкіащ зи еджапіэ кіуэгъуэ мыхъуа** гъэм къызэрыщыгъэсэбэпын хуей мар-

ГурыІуэгъуэщ, зи джэгуныр имыкІа сабийр ліыгъэкіэ бжэкіэ-тхэкіэм епшэліэныр АНЗОРЕЙ къуажэм дэт курыт еджапІэ абы и гукъыдэжыр къызэпызыуд, еджэныгъэм игу щызыгъэкІ бгъэдыхьэкІэу зэрыщытыр. БаштекъузэкІэ гъэсэныгъэр зэрыпхузэтемыублэнур нахуэщ. Абы къыхэкІыу сабийм къытемыхьэлъэурэ, дэзыхьэх, зэІэпызышэ, къэзыгъэжан джэгу Іэмалхэр и дунейм хэухуэнэныр гъэсакіуэхэр зэбакъуэ мыхъун Іуэхугъуэу къоув. А къалэным пэлъэщым ІуэхугъуитІ къыдохъу: япэрауэ, сабийм и гур ириудыркъым, етlyaнэрауэ, гъэсапІэр къызэринэкІа нэужь еджапіэм кіуэну хуэпабгъэу ещі. Еджапіэ программэм ипэ уищынри, имыгъуэу сабийм абыкІэ есэныгъэ бгъэдэплъхьэнри ар еджэным тезыгъэзашэ шхьэусыгъуэхэм уахуэзышэщи, абы зэрыхуэсакъым, зэрырамыгъэлеин Іэмалхэми зэlущІэм щытепсэлъыхьаш

> «Джэгукіэхэм дэ Іэмал къыдат сабийм и зэхэщІыкІым зиужьыным и мызакъуэу, гурыхуэу дгъэсэну, и псэлъэкІэмрэ и гупсысэкіэмрэ зэкіэрымыхуу зыр зым пытщіэну, ІэкІэ ищІхэр щхьэкІэ зэгупсысым техуэу зэ́лъэщІэдгъэхьэну, сытри фІэгъэщІэгъуэ́ну́ къэдгъэтэджыну. Сабийр сыт и лъэныкъуэкІи зиужьауэ, щІэныгъэм хэпшэ хъуну хуит укъэзыщі лъабжьэр игъэтіылъауэ еджапіэм гъэкіуэн хуейуэ къалэн къытщащі егъэджэныгъэмкіэ мардэхэм. А къалэным къыпоувэ сабийр и ныбжьэгъухэм ягуры-Іуэу, псалъэ къапихыу, езыми зригъэдэІуэ-Іущыгъэ яхэлъхьэныр. иджырей еджэныгъэм джэгукІэ Іэмалым пщэрылъ щищІыр гъунэншэ хъуащи, ублэплъыкІынкІэ Іэмал иІэкъым, лэжьы гъэми къыщыбгъэмащІэ хъуркъым. Джэгу технологиехэм мыхьэнэуэ яІэм, зэрыгурыІуэгъуэщи, гъэсакІуэхэм ди еплъыкіэхэмкіэ, ди Іуэху бгъэдыхьэкіэхэмкіэ, ди ІэпэІэсагъэхэмкІэ дызэдэгуэшэн хуейуэ щытыкіэ драгъэувэ», - зэіущіэм хэта гъэсакІуэхэм псоми зэдэарэзыуэ къыхагъэщащ.

Абы кърихьэл ахэм къалъытащ апхуэдэ Зэіущіэм кърихьэліа гъэсакіуэхэм іэмал зэхуэсхэм узыфіэмыкіыжын щэнгъасэ

ШУРДЫМ Динэ.

Динейм щыхъыбархэр

Ди ахъшэкіэ фІэкІа ярищэнукъым

УФ-м нэгъуэщІ къэралхэм сату зэрадищІхэм я нэхъыщхьэщ гъэсыныпхъэр. Иужьрей зэманым абы и лъэныкъуэкІэ щІы-

УРЫСЕЙМ къызэрытра- хъуэу. къузэ санкцэхэм я жэуапу Путин Владимир Банк нэхъыщхьэм, «Газпром»-м, Правительствэм я унафэщІхэм иджыблагъэ къаящищІащ ди хэкум газу ухуэну Дауи, ар яфІэфІ хъуакъым сату зыдащІхэм икіи зэрымыарэзым теухуа хъыбари кърагъэщ Іащ.

А Іуэхум теухуа кІэух унафэр иджыри къащтакъыми, нэхъ пасэу зэращІыліа зэгурыіуэныгъэхэм къызэрыщыгъэлъэгъуам тету газыр Европэ зэгухьэныгъэм хэтхэм хуаутІыпщ. «ЗэкІэ газыр япэдубыдыркъым ар зыхуэдутІыпщу щытахэм, ауэ КъухьэпІэ Европэм щыщ къэралхэм пщІэншэу ар еттыну ди мурадкъым», жиlащ УФ-м и Президентым и пресс-секретарь Песков Дмитрий, хамэ къэрал журналистхэр а Іуэхум теухуауэ къызэреупщІам жэуап щритым.

Газым теухуа унафэр мыгувэу къащтэнущ икіи зытес къудамэр пызыхыжам къыщыщам и Іуэхум хуэдэм ЕС-м хэтхэр хуэмык үэну зыри шэсыпІэ ихьэфынукъым.

Зым и фІыщІи мылъыхъузу

ЩІыуэпсыр хъумэн, ар гъэдэхэн, егъэфіэкіуэн я лъэныкъуэкІэ дэтхэнэ зы цІыхуми куэд зэрелъытам и щапхъэхэр гъунэжу щыІэщ. Абыхэм ящыщщ Индием щыпсэу Пайенг Джадав.

МАДЖУЛИ хытІыгу ин дыдэм псыдзэкъыщ Гэўэри, абы къэкІыгъэу тетахэр трилъэсыкІауэ шыташ узэІэбэ-• илъэс куэ́дкІэ кіыжмэ. Я щхьэр зыщіаіун

жьауапІэ ямыгъуэту дыгъэм зэтрисхьэ хьэпщхупхьэкІэкхъуэкІэщхэмрэ хэмрэ къалъэІэса гузэвэгъуэр зи нэгу щіэкіа щіалэ цыкlум мурад ищlащ хытlыгур «къигъэпсэужы-ну» Абы лъандэрэ илъэс пліыщі дэкіами, а лэжьыгъэр зэпигъэуакъым Джа-

Километр зэбгъузэнатІи 5,5-рэ зыубыд мэз дахэ дыдэ, зылъагъухэм яфІэтелъыджэу, къыщигъэкІы-жащ абы а щІыпІэм икІи и зэгурымы унагъуэр щыгъуу нобэми пещэ а Іуэхум, зым и фІыщІи, и щытхъуи мылъы-

къыхуэдзэлашхэ къэрал- махуэщ. Ар траухуащ 1956 хуаутІыпщым гъэм Камчаткэм «къыщыухуэзэр сомкіэ къратыжын ша» Безымянный вулхуэдэу лэжьыгъэр зэтра- каныр къышрихуам. Аращ урысей ІэшІагъэлІхэм зи шытыкІэр и кІэм нэсу япэу яджа вулканыр.

♦ 1934 гъэм къалъхуащ Олимп джэгухэм бэнэк Іэ хуитымкіэ я чемпион Аталай (Нагъуэ) Мэхьмуд.

♦1941 гъэм къалъхуащ уэрэджыІакіуэ, КъБР-м щіыхь зиіэ и артист Дэбагъуэ Хьэсэн.

♦ 1946 гъэм къалъхуащ тхакІуэ, публицист, жылагъуэ лэжьакіуэ ціэрыіуэ, ЩІДАА-м и академик, УФ-м щэнхабзэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, КъБР-м, АР-м, КъШР-м щІыхь зиІэ я журналист, «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъышхьэу илъэс куэдкІэ щыта Хьэфіыціэ Мухьэ-

мэд. **♦ 1956** гъэм къалъхуащ КъБР-м и къэрал Музыкэ театрым и уэрэджы ак уэ, УФ-м щыхь зиіэ и артист Хъупсырджэн Албэч.

♦ 1958 гъэм къалъхуащ КъБР-м и къэрал, жылагъуэ лэжьакіуэ Бажэ Дотий. **♦ 1961 гъэм** къалъхуащ «Адыгэ псалъэ» газетым и унафэщІ-редактор, КъБР-м щыхь зиіэ и журналист ЖьэкІэмыхъу Маринэ. **♦ 1973 гъэм** къалъхуащ

жылагъуэ лэжьакІуэ, спортым и мастер, УФ-м щіыхь зиІэ и тренер Къардэн Хьэсэн.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, Налшык пшэр техьэ-текіыу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 13 - 14, жэщым градуси 3 - 5 щыхъунущ.

Зыгъэхьэзырар ДЖАТОКЪУЭ Марьянэщ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Гъуэгуанэ тетым и ади и ныбжьэгъущ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым ЩэнхабзэмкІэ и министерствэр, «КъБР-Медиа» къэрал кІэзонэ ІуэхущІапІэр, КъБР-м и Журналистхэм я зэгухьэныгъэр, Адыгэ псалъэ», «Кабардино-Балкарская правда» «Горянка», «Советская молодёжь» газетхэм, «Іуащхьэмахуэ», «Литературная Кабардино-Балкария», «Минги Tay», «Нур», «Нюр», «Солнышко» журналхэм я редак-цэхэр, «Къэбэрдей-Балъкъэр» ВТК-р, «КъБР-инфо» хъыбарегъащІэ агентствэр, «Эльбрус» тхылъ тедзапІэр яхуогузавэ «Заман» газетым и унафэщІ-редактор **Те**куевэ Хьэуа Махъай и пхъум абы и шыпхъу Текуевэ Раузат Махъай и пхъур дунейм зэрехыжам къыхэкІыу.

Я Іуэхухэр йоф ак Іуэ «Узыншагъэр хъумэнымкіэ Іэнатіэм стрым дохутырхэр къыхуриджащ вакцинаціыхухэм япэ дэіэпыкъуныгъэ щагъуэт и цэ Іуэхухэр Іэмал имыіэу щіагъэхуэбжьэ-

Іvэхушіапіэхэр къэгъэщіэрэщіэжын» ну. **щІыналъэ проектым хэту Налшык къалэ** зыпкърытахэм я узыншагъэр егугъуу къадэт поликлиникэ №3-м зэгъэпэщыжы- пщытэну, лышх, гу-лъынтхуэ узыфэхэр и ныгъэ лэжьыгъэшхүэхэр шрагъэкіүэкі. чэзум къэхута хъун папщіэ лэжьыгъэ Іуэхур зэрагъэзащІэм зыщигъэгъуэзащ пыухыкІахэр ирагъэкІуэкІыну. КъБР-м узыншагъэр хъумэнымкІэ и министр Къалэбатэ Рустам.

Іэмэпсымэхэр къащэхуащ - эндоскопрэ лізужьыгъуэхэри щыіэщ. рентгенрэ. Зэгъэпэщыжыныгъэхэм теилъэсым и кlэм ирихьэлlэу лэжьыгъэхэр зэфІагъэкІыну я мурадщ.

Поликлиникэм и лэжьакІуэхэр зыхэт нущ. зэІущІэм къыщыщыпсалъэм Къалэбатэм къыхигъэщащ зэрыціалэм зыщиубгъуа лъэхъэнэм хуэм къриубыдэу абы къокіуаліэ 755-рэ. абыхэм жэуаплыныгъэ яхэлъу я къалэныр Къищынэмыщауэ, я узыншагъэм мазэрагъэзэщар икіи абы папщіэ фіьщіэ хуэкіэрэ щыкіэлъагъэплъ къудамэ хэтщи, яхуищіащ. Узыфэм къытригъэзэжынкіэ абы гъуэлъыпіэ 64-рэ щіэтщ. шынагъуэ зэрыщыІэм къыхэкІыу, мини-

илъэситІым

зыхэт

Иужьрей

цІыкІур

бэлыхьым псори дыщы-

гъуазэщ. Ковид уз зэрыц а-

лэм и зэранкіэ, ди щхьэм,

Апхуэдэуи яжриlаш ковидыр

Зэјущјэм и гугъу щащјащ медицинэ ІуэхущІапІэхэр хущхъуэкІэ къызэгъэпэща зэрыхъуми. Къалэбатэ Рустам къызэрыхи-МЫ ЗЭМАНЫМ ирихьэлізу яхьуэжащ гъэщамкіз, піалъэкіз зрикъун гъэтіылъыунащхьэр, бжэхэр, щхьэгъубжэхэр, лъэ- гъэ иlэщ. Мы поликлиникэри хущхъуэхэмгур, лифтыр, инженер коммуникацэхэр. кlэ ирикъуу къызэгъэпэщащ, апхуэдэуи Апхуэдэу ф агъышхуэ зи эиджырей льготэ зи эц ыху щхьэхуэхэр зыхуэнык тур

«Узыншагъэр хъумэнымкІэ ІэнатІэм кІуэдэну (сом мелуан 30), Іэмэпсымэхэр цІыхухэм япэ дэІэпыкъуныгъэ щагъуэт и къызэращэхуну (сом мелуан 12) мылъкур ІуэхущІапІэхэр къэгъэщІэрэщІэжын» профедеральнэ бюджетым къыхэкІащ. Мы ектымкІэ 2023 гъэм поликлиникэ №3-м и къудамэр щылажьэ унэри сыт и лъэныкъуэкІи зыхуей хуэзэу зэрагъэпэщыжы-

> Мы ІуэхущІапІэм медицинэ дэІэпыкоронавирус узыфэ къуныгъэ щагъуэт цІыху мин 51-м, зы ма-

еєй ішімешенхі

Гуапагъэр зэбэкІ цІыху

дышынэурэ, дызыкІэлъышымэхъашэу пцІы хэлъкъым. Ар нэхъ тэнбий и пхъурщ. Ар «Къэбэрдей-Балъкъэр» и бынхэм Тхьэм яригъэк!! гуащізу щызыхыбощіз а узым хуэщ а сымаджэщ-КъТРК-м и бухгалтерщ. зиІэ, Іиман зыбгъэдэлъ а СЭ СЫЩІЭЛЪАЩ апхуэ- ціыху дахэм хуэдэ щыіэж си дэхэм ящыщ зым, Тэрч рай- гугъакъым. Ритэ и гу къабоным щыІэм. Си тхыгъэ загъэм, гуапагъэм, и теп- Іэзагъэм къыдэкІуэу, гу- щІыкІэ псори димыгъэш- лъэІуар. кІэщІыр зытезухуэну сы- лъэкІи и псэ хьэлэлагъкІи лъытэрэ гуапагъэрэ дыща- хауэ, дызыхуей дыхуимыхуейуэ къалэмыр къыщІэс- зэрызэкІужым

и фІыгъуэ Ритэ и унагъуэм, нэхъ тыншу щхьэщыкІырт гъуэн дэслъэгъуащ. Зы ма-

Хабзэ зыхэлъ, гущІэгъу питалым щІагъэхьэркъым тэм щІэлъхэм ящыщу зы лъхьэри, «Яллыхь, лъыгъэс, зыри. Къажыхьу яхузэфІэкІ цІыху дыщыщІакъым а псынщІэу щхьэщых» жиІащ. къытхуащ Іэрт дохутырхэми бзылъхугъэм и гулъытэ. Зэ Абы щыгъуэщ къыщызабы шылажьэ дэтхэнэми. Я шхэгъуэ тІысакъым ар япэ- гурыІуар ар тхьэ зэрысхуенэхъыбэ гъащІэртэкъым, хуабжьу гъэзауэ. щызигъуса щызгъэгъуэзэну сыхуейщ, сахуэарэзыщ, псапэу Тхьэм

узыр, атlэми бауэкlэщlт, хуэ гуэрым къызбгъэды-ЗэрыгурыІуэгъуэщи, гос- къарууншэт. Итіани, пала- хьэщ, и іэр щабэу къыстри-

Ахэр сщіэж мащіэращ. Апхуэдэ дапщэ палатэм Іуэхутхьэбзэ къызэрыгуэ- щІэлъхэм абы дэтлъэгъуар!

Шыпхъум къыпхуимыщІэн хуэдиз къысхуэзыщІа бзылъхугъэр зыдэлажьэ гупми фІыуэ къызэралъагъум шэч къытесхьэркъым. Гуапагъэ зэбэкІ цІыхур и лэжьыгъэ Іэнатіэм фіыгъуэкіэ пэрытыну си гуапэш.

Сигуми си псэми къабгъэдэкІыу сохъуэхъу Ритэ гуфІэгъуэ щымыщІэрэ узыншагъэр и куэду, хъугъуэфІыгъуэм хэсрэ гулъытэу къыхуащІым игъэину псэуну. Къыбгъэдэт и бынхэм, абыхэм я сабийхэм, Іыхьлыблагъэхэм яхуэузыншэну, къыщыщІыну псори уз бза-

джэм дэкіуэдыну БЛИЙ Жаннэ.

ди Іыхьлыхэм щхьэкіэ бзыльхугьэ гьэщіэгьуэн, абы щапхьэтрахын щхьэкіэ. къаритыж. Сэ сынэхъ хьэ- кіыу къыпщыхъун, абы щы-Тэрч щІыналъэм къыща-Ар ямыщэу икІи къа- лъэт, сыкъэмытэджыфу, до- гъуэми а дакъикъэхэм уасэ мыкіуэжу, зыр адрейм ды- лъхуа, Налшык къалэ щы- мыщэхуу ціыхум иіэ хъу- хутырхэм къызэрыджаіэм зимыіэ іэджэ зыхузэфіэкіа дыхъуам псэў Уэлджыр Ритэ Лъос- гъуэфІыгъуэшхуэщи, абы тету, хэІубауэ сыхэлът. Ритэ Ритэ иджыри зы гъэщІэ-

Рэмэданым и щэхумрэ ар нэгъэса зыщіымрэ

Муслъымэн дунейм щыціэрыіуэ щіэныгъэліышхуэхэм языхэз Гъэзалий Іэбу Хьэмид Мухьэмэд «Дин щІэныгъэхэм псэ къахэгъэхьэжыныр» лІэшІыгъуэ тхылъыр бжыгъэ хъчачэ я Іэпэгъйш ислъамым и пэжыр сіэщІэмыкІащэрэт жызы-Іэхэм. Абы щыщ Іыхьэу нэщІым теухуа пычыгъуэхэр нобэ дигу къыдогъэкІыж.

3ЭГЪАЩІЭ! НэщІыр лъагагъкІэ лІэужьыгъуищу зэхедз: цІыху къызэрыгуэкІхэм я нэщІ, цІыху къызэрымыкіуэхэм я нэщі, ціыху хэіэтыкіа дыдэхэм я нэщІ

ЦІыху къызэрыгуэкІхэм я нэщІым и гугъу пщІымэ, ар уи ныбэмрэ Іэпкълъэпкъымрэ хъуэпсапіэхэр къызэрыжьэдэпкъуэрщ. Ціыху къызэрымыкІуэхэм я нэщІым и гугъу пщіымэ, ар а зи гугъу тщіам нэмыщі, Іэпкълъэпкъым и пкъыгъуэхэри гуэныхьым щыпхъумэнырщ.

ЦІыху хэІэтыкІа дыдэхэм я нэщІыр сыт хуэдэ жыпіэмэ, ар уи гур дуней Іуэхухэм гъэр яхуэзыщІ гупсысэ жьгъейхэм къа-ІэщІэпхыу, Алыхьталэм фІэкІа нэгъуэщІым думыгъэхьэхынырщ. Дин къалэнхэр зэрыбгъэзэщіэну Іэмалхэм фіэкіа гъащІэм уимытхьэкъуу ущытынырш. Аркъудейщ ахърэт гъуэмылэ пхуэхъужынур. Уеблэмэ цІыхушхуэхэм къапсэлъауэ къаlуэтэж: «Пщыхьэщхьэм зэрыхэщхьэжыну гуэр къызэриугъуеину и фІыгъуэм шэч къытепхьэу къокІ». Ар хьэлэлу щытми. бегъымбархэм, цІыху пэжхэм, уэлийкъищынэмыщІа адрей псоми уи щІыб яхуэбгъазэу аращ апхуэдэ щІыкІэу.

мэ, ар ціыху пэжхэм я нэщі іыгъыкіэрш. щэ?!

АЛЬ-ГАЗАЛИ возрождение **РЕЛИГИОЗНЫХ**

гъуэ псори гуэныхьым зэрыщыпхъумэрщ абы и купщІэр. Апхуэдэ нэщІыр нэгъэса зыщІыр Іуэхугъуих мэхъу. Япэр - узэплъыну мы-

дурысым. Алыхьталэр пщызыгъэгъупщэнкІи зэрыхъунум къыхэкІыу ягъэемыкІуа, ягъэпуда псоми, уи нэр хуумыгъэзэныр. Алыхьым и нэфІыр зыщыхуэу и фІэхъусри зриха Бегъымбар лъапіэм жиіащ: «Плъэгъуэр Алыхьым нэлатыр Іиблис и шабзэ мыубзэщхъухэм язщ. И Тхьэм зэрыфІэлІыкІым къы-

хихыу, и нэр зыубыдыфым Алыхьталэр гур зыгъэнщІын Іиман куукІэ къыхуэупсэ-

ЕтІуанэр - уи бзэгур уэршэрыбэм, пцІы упсыным, цІыхухэм яхуэпсэлъэным, ахэр зэшыгъэlеиным, хъуэнэным, шхыдэным, дэуэным щыпхъумэныр. А псом нэхънэри, тхьэкІумэри, Іэри, лъэри, ад- рэ ущымыныр, Алыхьталэм и цІэр пІурылъыныр, КъурІэным уеджэныр нэхъ къапщтэу. Апхуэдэущ бзэгукІэ нэщІ зэраІыгъыр.

Ещанэр - узэмыдэlуапхъэм уи тхьэкlумэр щыпхъумэныр, сыту жыпіэмэ, жыпіэ мыхъуну псоми уедаlуи хъунукъым.

Епліанэр - уи Іэпкълъэпкъым и пкъыгъуэхэр хьэрэмым щыпхъумэныр. Узэрыхэщхьэжым шэч зыхэлъ ерыскъы къыхыумыгъэхуэныр. ХьэрэмкІэ хэщхьэжыр, унэшхуэ сощІ жиІэу, къалэр зыкъутэм ещхьщ.

Етхуанэр - хэщхьэжыгъуэм ерыскъыкІэ щыкіэм иригузавэм и Іиманым щыщіэ- иумыгъэлеиныр. Сыту жыпіэмэ, дунейм ныгъэ ијэщ. Сыту жыпіэмэ, абы ерыс- теткъым шхынкіэ куда ныбэм хуэдэу къымкіэ укъэзыгъэгугъа Алыхьталэм Алыхьталэм гущыкі зыхуищіа, абы илъыр

Еханэр - нэщІ исыр гузавэу щытын хэм я лъагапіэщ. А щытыкіэм куэдрэ хуейщ, и гур гугъэмрэ гугъэншагъэмрэ утепсэлъыхь нэхърэ, зэрыплъэкlкlэ я зэхуакум щиlыгъыу. Сыт щхьэкlэ удэплъеймэ нэхъыфlщ. Уи гупсысэр жыпlэмэ, абы ищlэркъым и нэщlыр зэрыщыту Алыхьталэм тебухуэу, Абы Алыхьталэм Іихынрэ Іимыхынрэ. Іихмэ ар Тхьэшхуэм и нэфІ зыщыхуахэм япэгъунэгъу мэхъу. Къыхуидзыжрэ Алыхьым ЦІыху къызэрымыкіуэхэм я гугъу пщіы- и губжьыр зылъысахэм ящыщ хъумэ-

Зэрыхуагъэфащэмкіэ, мэлыжьыхьым и 2-м къыщыщІэдзауэ Рэмэдан мазэ лъапіэр къохьэ. А лъэхъэнэм нэщІ Іыгъыным теухуауэ ислъам диным тету нэхъыжьхэм къаубла хабзэр иджы куэдым ирахьэкІ. «Сыт нэщІым къыпхуихьыр?» упщІэм абыхэм ящыщ зыбжанэм кърата жэуапхэр ди щіэджыкіакіуэхэм яфіэгъэщІэгъуэн хъуну къытщохъу.

Соня (Куба):

- Нэщіым фіыгъуэу хэлъыр къэ лъытэгъуейщ. Ди тхьэлъэlухэр тІихыну дызыщыгугъ Алыхьышхуэм нэхъ гъунэгъу дыхуещІ а мазэм, шыІэныгъэ къытхелъхьэ, пэжыгъэм дыхуеущий, фІы и лъэныкъуэкІэ зэрызытхъуэжыным, гугъуехьхэм дапэлъэщыным дытрегъэгушхуэ. Шхын зимыlэ куэд зэрыщыlэр къокІ дыщыхэщхьэжкІэ. Ди дин зехьэкІэри нэхъ нэгъэса мэхъу. УнэщІыныр узыншагъэмкІи зэрысэбэпышхуэр еджагъэшхуэхэм къахутащ. Дэ езым зыхыдощІэ дыщынэщІа мазэм нэхъ узыншэ дызэрыхъур. Ди Іэпкълъэпкъыр узым нэхъ пэщІэтыф мэхъу, лъыдэуейхэр зэтоувэж. Музэ (Псыгуэнсу):

- «Нэщіым сыт къуитыр?» - щыжаІэм и деж сэр-сэру сызэрызэупщІыжри? «Къызимытыр сыт?» - жызоіэ, апхуэдизкіэ абы и мыхьэнэр согъэинри. Дэтхэнэ зы цІыхури къащти, щытыкІэ гугъу дызэрихуэу хэт нэхъыбэм зызыхуэдгъазэр? Алыхьталэращ! НтІэ, Алыхьталэм дэ хуэтщІэжыфынур сыт, сыткІи дэ къытщыгугърэ? Къытхуэнэр а нэщІращ! ДызэрыхуэнэщІ къудейм фІыгъуэу пылъыр а мазэр икІыху, лъэбакъуэ тчыхункІэ нэрылъагъу тщещІ. Сыт-тІэ нэщІым къыдимытыр? Си щхьэкІэ, псэ къысхилъхьэжу къысщохъу.

Маритэ (Къэхъун): - Япэ дыдэ нэщІ сыщиса илъэсым нэщІикІыж тыгъэу лъакъуэрыкъесхьэжьэ хъумэ, абы щыгъуэ мажаІэри къысщхьэщытщ. «Япэ

дыдэ сыщынэщІам дадэ къысхуищэхуат», - яжызоІэ сэри. Ар сигу къыщіэкіыжар куэд щіауэ нэщі зыІыгъ унагъуэу дыкъокІуэкІри уэ (илъэс 12 сызэрыхъурэ зэи

СфІэфІщ, сфІэльапІэщ

аращ. Абы ди гур хуэкъабзэ зэры- блэзгъэк акъым) си гъащ эм хэт хъуам Сауд Хьэрыпым щеджа, ХьэрыпыбзэмкІэ институт къэзыуха си пщыкъуэм и фІыгъэ куэд хэлъщ. сохъу. Диным хэлъ фарзхэр къыт- хъэ уигъащІэркъым нэщІым. Уи Езыр быным я нэхъыщІэу щытми, и хипщэн щхьэкІэ, ди анэшхуэм пса-Іуэху еплъыкІэр тфІэдахэу, и дуней тетыкіэр тфіэекіуу, дин іуэхухэмкіэ абы дочэнджэщ. Уи хьэл-щэныр зэтреубыдэ нэщІым. Зыгуэрхэр пхуэшэчу, шыІэныгъэ пхэлъу уегъасэ. Нэхъыщхьэ дыдэу хэлъыр - ерыскъым мыхьэнэшхуэ иІэу щытми, гъащІэм зэрыщымынэхъапэр къыбгуројуэ. Цјыхум игъэлъэпјапхъэ нэгъуэщІ куэд зэрыщыІэм урегъэгупсыс. НэщІ мазэр щиухам деж пхэлъа ліыгъэм уэри урогушхуэж. Ди хьэблэм мынэщІу куэд дэскъым, ауэ нэщІикІыжым деж апхуэдэхэми къыджаlэ хабзэщ: «Мис иджы дынывэхъуэпсэжащ!»

Изэ (Хьэтуей):

- «НэщІым къысхуищІэр мыращ» жысізу зыхэсщіз псори псалъэм схуигъэзэгъэну къыщіэкіынкъым. СымынэщІыныр си псэм зэримыдэм хуэдэ дыдэу, сызэрынэщІми гупсэхугъуэ гуэр къызет. Дыщысабийм, абы и мыхьэнэр зыхыдагъэщІэну, нэхъыжьхэм махуэ бжыгъэ гуэркіэ дыхагъэнэщіыкіырт. Іуэхум залымыгъэ хэлътэкъым, тхузэфІэкІынумэ, ар зищІысыр къэтшІэн папщІэ дыкъыхураджэу арат. Балигъ сызэрыхъурэ, Тхьэм и фіыщіэкіэ, зы илъэси дэзмыгъадэ машинэ къысхуищэхуауэ гъэхуауэ сонэщі. Пэжыр жысіэнщытащ си щхьэгъусэм. Иджы ар щи, зы махуи къыстехьэлъауэ схужыІэнукъым. НэщІым псэр зиті фіэкіа мыхъуу щыта си къуэм зэригъэтыншым, гурыфіыгъуэкіэ и бынхэр: «Дэнэ мыр къыздипхар?» дызэригъэнщіым си фіэщ ещі адрей муслъымэн пщэрылъхэми дифІ зэрыхэлъыр.

Мурат (Зеикъуэ):

- Си цІыкІущхьэм къыщегъэжьа-

нэщіыр гъунэгъу къыщыхъукіэ, кіи фіыщіэ худощі. Ар зимыіэ къысхуэмыгъэсыжу сыхуэпабгъэу лъэрэ ІуэхукІэ дыдихьэхыу щытащ. къызэрытщыхъум дытригъэтын щхьэкіэ, чыржыным мэл кіапэ хэгъэжьарэ пшэфlапlэми къуэнымей-бжьынымейр къыщІихыу дызэщІигъэтаджэрт. Ар щытшхкІи, «фынэщІыфынумэ, адрей щэращхэри нэхъ ІэфІыж хъунущ», жиІэурэ къыдэущиерт. Ди анэшхуэм къытхуигъэна щэращ фэеплъым и мызакъуэу, ди ныбжьыр здынэсам абы пылъ фІыгъуэр зыхуэдизыр сфізіэфіщ, сфізлъапіэщ. Нэщіым къыпхилъхьэ шыІэныгъэм уепсыхь, хъэщ. уи псэмрэ Іэпкълъэпкъымрэ зарегъэузэщі, зи пащхьэ уит Тхьэм и лъапІэныгъэр хьэкъыу зыхыуегъа-

Маринэ (Налшык): veгъэкъабзэ: уигукlи, уи щэнкlи, уи гуэныхьхэр къытхуэгъунымкlэ гугъэ vзыншагъэкlи. Узэщlыныгъэ гуэр зэрызэригъакіуэр уи фіэщ мэхъу. лэм къытхуищіэ къомым папщіэ Алыхьталэр зэрыщыІэр, дэ псори Абы и лъабжьэм дызэрыщІэтыр, Абы игъэува, цІыхумрэ гъащІэмрэ зэзыпх хабзэхэмкІэ дызэрызекІуэр нэхъ зыхыбощІэ. Аращ ди гъэсэнылъымэныгъэми лъабжьэ яхуэхъур. Заретэ (Аргудан):

Тхьэшхуэм зыщыхуэдгъазэ, дигухэр нур

нэхъ щабэ щыхъу, хуэныкъуэм гулъытэ щыхуэтщІ, псапэм зыщедгъэузэщІ мазэ лъапІэм дэтхэнэми худиІэ гугъэфІхэр къыдэхъулІэну дыхущіокъу. Ціыхум и гъащіэм фІы и лъэныкъуэкІэ зригъэхъуэжынымкІэ НэщІ мазэ лъапІэр ІэмалыфІу зэрыщытыр зэхэзыщІыкІхэм дащыщу, ди дунейр мамыру Тхьэм етІанэгъэ пІалъэм псори дынигъэс!

Саидэ (Нартан):

- НэщІыр шыІэныгъэщ, псом япэрауэ. Зызыхуэдгъэныкъуэхэр димыІамэ, дауэ дыхъунут жыдоІэри, Алыхьышхуэм къыдита псом щхьэзэрыщыІэм уогупсыс. УмыщІапгупсысэхэм нэгъунэ уахуегъэсакъ, уегъэкъабзэ. Узэрымуслъымэныр Щэращыр бэлыхьлажьэу пщІэжу, уи нэмэз, уи нэщІ, уи хабзэ ухуэсакъыу зепхьэмэ, Алыхьри арэзы къыпхуэхъунущ, уи Іыхьлыи къыптеукІытыхьынукъым, уэри фІы **УХУЭЗЭНУШ.**

Заремэ (Къармэхьэблэ):

- НэщІ дисщ, ди псэр дгъэкъэбзэн папщІэ. Абы гуапагъэкІэ депсыхь, ди гум фІы кърелъхьэ, нэхъ щабэ дещі. Адыгэм и дежкіэ нэщі іыгъыныр икІи хабзэ хуэдэу хъуащ. Сабийр къыщІотэджыкІ абы, и къызгурыІуэ хъуащи, сфІэфІщ, гупсысэр хуэхьэзыр мэхъу. Диныр хабзэуи къыщытхыхьэм и зы щап-

Фатіимэ (Бахъсэн):

- Сэ сыщІэнэщІыр ар Алыхьталэм фарз къытщищІащи аращ. ЦІыхум нэщі щиіыгъкіэ абыкіэ и щыуагъэхэр иригъэзэкІуэжыну, пса-- НэщІым сыт и лъэныкъуэкІи пэ къихьыну хущІэкъуу щытщ. Ди къытхелъхьэ. Узыншагъэ къызэрыкъыдокІуэ. Дунейр къару лъэщым дитым деж щегъэжьауэ, АлыхьтафІыщІэ худощІ. Апхуэдэурэ дунейр нэхъыфІ хъуным дэри зыгуэркІэ дыхоувэ.

Мухьэмэд (Щхьэлыкъуэ):

Щапхъэу къэсхьынщи, вирус гъэми, ди адыгагъэми, ди мус- хыхьэу зэlыхьа компьютерым «elэза» нэужь, псынщІэ зэрыхъужым хуэдэу, ди гур, ди псэр гъэкъэб-- Нэщі мазэ лъапіэм дэтхэнэ зыри зэным, гууз-лыуз нэхъ зыхэддыпоплъэ, Тхьэшхуэм муслъымэн- гъэлъыным, дбгъэдэлъ Іиманыр хэм къытхуигъэува фарзхэм ящыщ нэхъ быдэ зэрытщІын хуейм зыр щытхуэгъэзэщіэну піалъэщи. хузохь сэ нэщі мазэ лъапіэр. Апхуэ-Ди гуэныхьхэр къытхуигъэгъуну, дэ щІыкІэкІэщ ди Алыхьышхуэм и ди лъэlухэр къытхуищІэну нэхъри гущІэгъури къызэрыдлэжьыфы-

Нэмэз щыгъэ

Си анэшхуэ Мырзэкъан ХищІыкІыу нанэ сэ Мэрьян и фэеплъу Егъажэ нанэ нэмэз щыгъэ, Гуф Гэгъуэу, гуауэу МазэщІэ исщи, тхьэ

Имыхур нанэ и гум гугъэрщ, Сыхьэтым къылъыс

Сыхьэтым ещІэ: жэщ

И пІалъэр зэкІэ И нэкІум нанэ къощыр

ПІэ лъапэм нэху

щІыгъуэхэр

ГУГЪУЭТ Заремэ

къысфІощІ.

илъэгъуахэр йолъэІу. И нэкІу лэдэххэм, мис,

гъуэгур eкly. Егъажэ нанэ нэмэз щыгъэ, И бынхэм я цІэр и бзэм

уэздыгъэм «Мо уафэм, - жи, - къеха фІыцІагъэр щхьэщыкІынщ. Ди гущІэм илъщ, ар ди псэм

> Согъажэ, нанэ нэмэз щыгъэу **уэздыгъэ**р

• Фи лъэјукјэ

сыкъыщекІынщ. ПІэ лъапэм къысхутыринар. Сэ сф ощ выр уафэм жэш

щабзыщІахэм Си нанэм щыхупагъэна. НэщІ мазэм и нэмэз

Сулът Іан Фэрадж и хъэнэкъэр

1400 - 1411 гъэхэм яухуа, Бэркъукъу и къуэ Фэрадж и хъэнэкъэр (тхьэелъэІупІэр) Къаир и Ищхъэрэ лъэныкъуэм хуозэ. Мамлюкхэм къащІэна ухуэныгъэ нэхъ дахэхэм хабжэ ар.

ТАМЕРЛАН зэрыпикІуэтам къыхэкІыу, тахътэм традза Фэрадж иужькіэ зэ яфіытеувэжауэ щытащ, итіани, хъарзыналъэр нэщі зэрищіамрэ ціыхухэм къаіих ахъшапщІэр зэрыдригъэуеймкІэ ягъэкъуаншэу, традзыжри, 1411 гъэм и ныбжьыр илъэс 23-рэ фІэкІа мы-

хъуу яукІащ. Зи гугъу тщІы мэжджытыр ипэжыпІэкІэ иухуэну мурад зыщ ар Фэрадж и адэ Бэркъукъут, ауэ хунэсатэкъым. Дунейм ехыжа нэужь, и хьэдэр къызэрыгуэк къалэкхъэм иримыгъэхьу, абы уэсят къигъэнат цІыху хэlэтыкlахэм, щихъхэм я гъусэу къумым щыщlалъхьэну. Ухуэныгъэм текlуэдэну динар 800000-р хигъэкlа щхьэкіэ, ар къэзыгъэсэбэпари ухуэныгъэр нэзыгъэсари Фэраджщ. Бэркъукъу 1399 гъэм иджыри ямыщІа хъэнэкъэм щыщіалъхьауэ щытащ. Ар зыхуэзэ Карафэ щІыпІэм бурджий адыгэ мамлюкхэм я кхъэлэгъунэ куэдым ущрохьэліэ. Абдежырт Мэккэм хуэунэтіа гъуэгу

нэхъыщхьэр зрикІуэр. Ухуэныгъэм и тхыдэр къызэращ ар абы тетха хьэрфхэмкіэщ. 1400 гъэм Фэрадж щіидзауэ, 1405 гъэм Бэркъукъу и къуэ етІуанэ Абдульхьэзиз иухыжауэ къраджыкІ блыным къытена тхыгъэхэм. Фэрадж тахътэр щрагъэбгына зэман кіэщіым тетыгъуэр зэрихьащ Абдулхьэзиз. ИужькІэ етІуанэу тепщэгъуэр иубыдыжа нэужь, хъэнэкъэр Фэрадж 1411 гъэм иухыжри, езыри а илъэс дыдэм 👚

Ахъшэ-Дыгъэр Шэджа-Жасыр Пшэд-Ичынмыр къыщы-Махуэхэр джыжьыр гъуэр дыр (хэщхьэ (щэращыр щІэкІыр жыр) Мэлыжьыхьым щэбэт 04:16 05:46 12:20 15:54 18:37 20:17 04:14 05:44 12:19 15:54 18:37 20:17 тхьэмахуэ блыщхьэ 04:12 05:42 12:19 15:55 18:39 20:19 05:40 12:19 15:55 18:40 гъубж 04:10 20:20 бэрэжьей 04:08 05:38 12:18 15:56 18:41 20:21 махуэку 04:07 05:37 12:18 15:56 18:43 20:23 мэрем 04:05 12:18 15:56 18:44 20:24 05:35 04:03 15:57 18:45 щэбэт 05:33 12:18 20:25 тхьэмахуэ 04:02 12:17 15:57 18:46 08:26 05:32 11, блыщхьэ 12:17 15:58 18:47 04:00 05:30 20:27 12, гъубж 03:58 12:17 15:58 18:48 05:28 20:28 13, бэрэжьей 03:56 05:26 12:16 15:59 18:50 20:30 14, махуэку 03:55 12:16 16:00 18:51 05:25 20:31 **15**, мэрем 03:53 05:23 12:16 16:00 18:52 20:32 16, щэбэт 03:51 16:00 18:53 20:33 05:21 12:16 17, тхьэмахуэ 03:50 05:20 12:16 16:00 18:54 20:34 18, блыщхьэ 03:48 05:18 12:15 16:01 18:56 20:36 19, гъубж 03:46 05:16 12:15 16:01 18:57 20:37 20, бэрэжьей 03:45 05:15 12:15 16:02 18:58 20:38 21, махуэку 03:43 16:02 18:59 05:13 12:15 20:39 22, мэрем 03:42 12:14 16:02 19:00 20:40 05:12 23, щэбэт 03:40 12:14 16:03 19:01 05:10 20:41 **24**, 03:39 05:09 12:14 16:03 19:03 20:43 тхьэмахуэ 25, блыщхьэ 03:37 05:07 12:14 16:03 19:04 20:44 26, гъубж 16:04 19:05 20:45 03:36 05:06 12:14 27, бэрэжьей 12:14 16:04 19:06 20:46 03:34 05:04 Къэдэр жэщ лъапіэ 28, махуэку 03:33 05:03 12:13 16:05 19:07 20:47 29, мэрем 03:31 12:13 16:05 05:01 19:09 20:49 30, щэбэт 03:29 05:00 12:13 16:05 19:10 20:50 Накъыгъэм 1, тхьэмахуэ 03:27 04:58 12:13 16:06 19:11 20:51

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Муслъымэнхэм я Іуэхущіапіэм къыдитащ. Рэмэданыр къыщихьэмрэ шиухымрэ зэхъуэк ыныгъэ хэлъынкіэ хъунущ, мазэр къыщыунэхум елъытауэ.

МелыІычхэмрэ хур хъыджэбзхэмрэ зэхъуапсэр

Алыхым и нэфіыр къыщыхуэу фіэхъус зриха Бегъымбар лъапіэм жиїауэ Іибн Хьэббас къе уэтэж:

Нэщі мазэр къыщихьэкіэ щіылъэр Алыхьталэм и фІыгъуэм щІегъанэ. И шхьэгъусэр, унагъуэр, хьэщ эхэр хигъэщхьэжын папщіэ пщафіэ ціыхубзым апхуэдизкІэ тыгъэшхуэ хуегъэхьэзыр Алыхьталэми, мелыІычхэр Іуэ: «Алыхьу ди Тхьэ! КхъыІэ, дэри мы бзылъхугъэм Іыхьэгъу дыхуэщ!! Нэгъуэщ! мыхъуми, гуэныхьым щІигъэнауэ ар Къемэт махуэм къызыщхьэщыжынухэм ящыщ дыщІ».

- Фи лъэјур гъэзэщја хъунущ, - къажре-Іэ Алыхьталэм.

НэщІ мазэм и етіуанэ жэщыр къэсу ціыхубзым и ліыр щыхигъэщхьэжкіэ, мелыІычхэм аргуэру Алыхьышхуэм зыхуагъазэ: «Ди Тхьэ! КхъыІэ, мы бзылъхугъэм Къемэт махуэм ныбжьэгъу дыхуэщ I».

фынэхъ лъагэщ, сыту фщІыну ар? - къоупщІ абыхэм Алыхьталэр. - Ди Тхьэ! ЦІыхухэм фІырэ Іейуэ ящІэр зратхэ тхылъ псоми диплъати, мы цІыхуб-

- Си мелыІычхэр абы нэхърэ куэдкІэ

зым псапэу хуатхым нэхърэ нэхъыбэ лыду. зылъыс къытхуэгъуэтакъым, - къратынущ жэуапу. Ещанэ жэщым а бзылъхугъэм хухаха фІыгъуэр мелыІыч 70000-м ирахьэжьэ-

нущ. Уафэ дыхьэпІэм зэрынэсу, абыхэм къапежьэнущ мелыІыч 80000 зи гъусэ нэгъуэщі мелыіыч, дэтхэнэ зыми налкъут плъыжьым къыхэшІыкІа сэрей 40000 иІыгъыу. Дэтхэнэ зы сэрейми и щхьэм нэхум къыхэщІыкІа шатыр зырыз тетыжу. А псори - а цІыхубзым папщІэ.

Епліанэ жэщым Алыхьым а бзылъхугъэм хуитхынущ муслъымэн псоми «Ла Іиллахьэ Іилла ллахь» зэрыжаіам папщіэ нэщі тіыгъащ, и чэзум зыдгъэкъэбзащ, къалэжьа псапэм хуэдиз. Абы нэмыщІ ди дунейм нэхърэ 7-кІэ нэхъ ину Жэнэтым унэ къыщритынущ. Дунейм ехыжмэ, а цІыхубзым и псэр шэхьиду лІэжахэм гъусэ яхуищІынущ.

тобэ къэзыхьыжа псоми псапэу хуатхым хуэдиз.

Еханэ жэшым бзылъхугъэм лъагъэсынущ Мэккэ 70-рэ хьэжыщ кlуам хуэфащэ псапэ.

Ебланэ жэщым абы хуатхынущ Алыхыым и псалъэр цІыхухэм ялъэзыгъэІэса бегъымбар 70-м я псапэр. Ебгъуанэ жэшым абы Жэнэтым щы-

хуащІынущ гуплъым (изумруд) къыхэщІыкІа къалэ 100000-рэ нэхум къыхэщіыкіауэ апхуэдиз дыдэрэ худыщіагъу-Епщіанэ жэщым а бзылъхугъэм хуатхы-

нущ муслъымэн псоми я псапэм хуэдиз. Етіощіанэ жэщым Алыхьталэм абы и лъэІухэр зэхихынурэ зыхуей псори къыхуищІэнущ.

Тощірэ етхуанэ жэщым а бзылъхугъэм хуадынуш жэнэт щэкіым къыхэшіыкіа хъэлатитІ, Къемэт махуэм щитІэгъэну.

Тіощірэ епщіанэ жэщым абы и натіэм иратхэнущ мащэм къыщитэджыкІыжкіэ мелыіыч 70000 гъусэ къыхуэхъуну. Езыр мелыІыч 1000-м налкъут плъыжьым къыхэщІыкІа зи шхуэмылакІэр яІыгъ шым тесрэ и щхьэм нэхум къыхэщІыкІа таж щхьэрыгъыу, и нэгур мазэ изым ещхьу

Абдежым Алыхьталэм мелы ычхэмрэ хур хъыджэбзхэмрэ унафэ яхуищІынущ а ціыхубзым гугъу зыхурагъэхьыну, езыр дунейм тетыху и щхьэгъусэмрэ хьэщ эхэмрэ нэщІ мазэм гугъу зэрызахуригъэхьам щхьэкІэ.

Хур хъыджэбзхэр а цІыхубзым къыбгъэдыхьэнурэ къеупщІынущ итІанэ: «Сыт Алыхьталэм апхуэдэпщіэ къыщіыпхуищар, дэ нэхърэ нэхъ лъагэу ущіиіэтар?» Жэуап къаритынущ бзылъхугъэм: «Дунейм дытетыху, ди нэмэз уахъты блэдмыгъэкІыу Алыхыым и унафэр дгъэзэщІащ, диліхэм дедэіуащ, езыми хьэщіэхэми къакІэлъыткІухьащ, ди сабийхэр быдзышэ едгъэфащ, ди щхьэгъусэхэм къалэжьыр зридгъэкъурэ псомкІи дыарэзыуэ, пщэдмелатичной иментиричной иментир **Етхуанэ жэщым** абы къилэжьынущ фІыщІэ хуэтщІащ. Аращ апхуэдэпщІэ обэ къэзыхьыжа псоми псапэу хуатхым къыщІытхуищІар». «Насып зиІэ!» - жаІэнущ хур хъыджэбзхэм.

НапэкІуэцІыр зыгъэхьэзырар ЧЭРИМ Марианнэщ.

Жылагъуэ

Махуэгъэпс

Щэнхабзэм и лэжьакІуэхэр ягъэлъапІэ

ЩоджэнцІыкІу Алий и цІэр зезыхьэ Къэбэрдей къэрал драмэ театрым гъатхэпэм и 25-м щагъэлъэпіащ республикэм и щэнхабзэмрэ гъуаз-джэмрэ я лэжьакіуэ па-

ПШЫХЬ гуапэм зэхуишэсат щэнхабзэмкІэ унэхэм, музейхэм, театрхэм, библиотекэхэм, кинотеатрхэм я лэжьакіуэхэр. Къэбэрдей-Балъкъэрым и Іэтащхьэм и ціэкіэ абыхэм хъуэхъу дахэкІэ захуигъэ-защ КъБР-м щэнхабзэмкІэ и министр Къумахуэ Мухьэдин. Абы къыхигъэщащ уэрэджы Гак Гуэхэр, къэфакіуэхэр, артистхэр, сурэтыщІхэр мы махуэм нэхъри зэрызэкъуигъэувэр. Министрым жиlащ КъБР-м къызэрамыгъанэр. Минии Къэралыгъуэр илъэси 100 стрыр зи махуэр зыгъэлъазэрырикъум иращІылІэну гуфІэгъуэ зэхыхьэхэр ягъэ- гъуэхэм гуфІэгъуэ илъыну, хьэзырыну, ахэр ягъэдэхэну къазэрыпэщылъыр.

Къумахуэ Мухьэдин щэнхабзэм и лэжьакіуэхэм за- гъэм зэрыхуэіэижьым, я Іэщыхуигъазэм,

рэжэгъуэрэ

тхыдэ щІэинхэр хъумэнымрэ нэгъуэщІхэр щыгъэгъуэзэнымрэ теухуауэ яхузэфіэкі піэхэм ехъуэхъуащ я унаузыншагъэ, ехъулІэныгъэ яІэну икІи фІыщІэ яхуищІащ я лэжьыкъыхигъэ- загъэм, къыхаха ІэщІагъэм

лэжьакіуэ нэхъыфіхэм Къумахуэ Мухьэдин яритащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и щІыхь тхылъхэр. Пшыхьым щагъэлъэгъуащ Цагарели Авксентий и «Ханума» пьедэрэжэгъуэ, сэм къытращІыкІа спектаклым и видео теплъэгъуэ.

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

хабзэмрэ гъуазджэмрэ я

Кавказ Ищхъэрэм хыхьэ щІыналъэхэр къэралым нэхъыфју зыщызыужьхэм, федеральнэ ахъшэ нэхъыбэ зыхуаутыпщхэм хабжэ. Нэхъапэм къэрал мылънхум къргамыру мылъ кум къыхэкіхэр ямыізу мып-сэуфу щыта хэгъэгухэр санкцэ-хэмкіэ щытыкіэ гугъу дыщрагъзува лъэхъэнэм дауэ хъуну піэрэ?

УНАФЭЩІХЭМРЭ Іэщіагъэлі-хэмрэ жаіэ гугъуехь гуэрхэр щы-ІэнкІэ хъуну, ауэ ахэр узыгъэгузавэу зэрыщымытри дыщlагъуж. КИФЩI-м хыхьэ республикэхэм я зыужьыныгъэр зытегъэщар мэкъумэш ІэнатІэмрэ туризм ІуэзытегъэщІар хумрэщ. Иджыри а лъэныкъуитырщ хэкіыпіэ нэхъыщхьэу къа-

Псом япэрауэ, мэкъумэш Іэна-тэм къыщалэжьым езы щІыналъэр ирикъужынущ, къищынэмы-щауэ, Урысейм и адрей хэгъэгухэми хамэ къэралхэми ирагъэшэфынущ. Псалъэм папщІэ, гуэдзыр иращэфынущ Азербайджаным, Сауд Хьэрыпым, Китайм, Куржым, Тыркум. Кавказ Ищхъэрэм и зыужьы-

ныгъэм къару лъэщу иІэу жыпІэ хъунущ и зыгъэпсэхупІэхэр. Минеральные Воды, «Архъыз», «Ведучи», Іуащхьэмахуэ лъапэ хуэдэ щІыпІэхэр нэхъ жыджэру лэжьэн хуейуэ къалэну къоув. Ар яхузэфіэкімэ, туристхэр куэду къекіуэлІэнущ. Иджыпсту нэхъыбэр зытегузэвыхьыр къыщагъэкныр ягъэмащІэмэ, ціыхухэр - лэжьапіэншэ, щІыналъэхэм я бюджетхэм халъхьэ налогым кІэрыхункІэ зэрыхъунурщ. Ауэ къэрал Правительствэм цІыхухэмрэ хьэрычэтыщІэхэмрэ зэрызащІигъакъэплъытэмэ,

Урысей МВД-м Прох-

ладнэ щиІэ къудамэм ще-

кіуэкіащ къэрал кіуэці

ІуэхухэмкІэ органхэмрэ

къэрал кіуэціыдзэхэмрэ я

ветеранхэм я советым и

лэжьыгъэр къыщызэщІа-

къуэж-хэхыныгъэ зэјущіэ.

АБЫ хэтащ КъБР-м щыІэ

МВД-м и ветеранхэм я зэ-

гухьэныгъэм и тхьэмадэ

Пыхъ МуІэед, къудамэм

къулыкъущІэхэм ядэлэжьэ-

нымкіэ и Іэнатіэм и унафэщі

Жыласэ Мурат, Прохладнэ

къалэмрэ районымрэ къэ-

рал кіуэці іуэхухэмкіэ я ор-

ЗэlущІэр къызэlуихри, ве-

теранхэм я зэгухьэныгъэм и

тхьэмадэ Савинов Александр

2021 гъэм я лэжьыгъэм къ-

рикІуахэм тепсэлъыхьащ.

Абы къыхигъэщащ я зэ-

зэрыхэтыр, абыхэм ящыщу

ветеран 37-р къызэрагъэ

пэщ Іуэхухэм зэрыхэлІы-

фІыхьар. Апхуэдэу лэжьащ

емыжься в демыжием

ОВД-м и лэжьакіуэщіэхэм

ядэгуэшэным, ветеранхэм я

сэбэп зыхэлъыр хъумэным,

абыхэм социальнэу защІэ-

гъэкъуэным хуэгъэпса ко-

миссэхэри. Къэрал кіуэці

ІуэхухэмкІэ органхэм къащ-

та цІыхуи 10-р къулыкъум

хэзэгъэнымкіэ я нэіэ тетащ

ветеранхэм, дознаниемкІэ

органхэм я лэжьакІуэхэм

ЗэІущІэм и етІуанэ Іыхьэм

хахащ Прохладнэ къалэм и

ветеранхэм я зэгухьэны-

гъэм и тхьэмадэр. Псори

зэдэарэзыуэ а къалэныр

пщэрылъ щащІыжащ Сави-

Пыхъ МуІэед къызэхуэса

хэм фіыщіэ яхуищіащ икіи

советым и тхьэмадэу хахы

жам адэкІи ехъулІэныгъэ-

хэр иІэну зэригуапэр жри-

КЪЭМБЭЧОКЪУЭ

Заурбэч.

нов Александр.

лекцэу 5 драгъэкіуэкіащ.

гухьэныгъэм цІыху

ганхэм я ветеран 58-рэ.

Мэкъумэшымрэ туризмэмрэ

гугъуехь къэкъуэкІын хуейкъым. Иджыпсту псом япэў зэлэжьыпхъэр ерыскъыхэкІхэмрэ цІыхум махуэ къэс къигъэсэбэпхэмрэ я къущІэм къилъытащ унагъуэ мыхъунырщ. Абы ехьэлІауэ унафэщіхэр мэлажьэ, къэпщытэны-гъэхэр ирагъэкіуэкі, хэкіыпіэхэр

яубзыху.

́Къап́щтэмэ, Урысей Федерацэм и Президентым и полномочнэ лыкіуэу Кавказ Ищхъэрэ федеральнэ щІыналъэм щыІэ Чайкэ Юрий хэгъэгу Іэтащхьэхэм унафэ яхуищІащ санкцэхэм къахьа гугъуехьхэр ягъэнаlуэу, абыхэм зэрапэщІэтыну Іэмалхэр яубзыхун хуейуэ. Апхуэдэуи жиlащ экономикэм и лъэныкъуэ псоми ехьэліауэ хамэ кърал кърашу щытахэр ди хэкум къыщыщагъэкіхэм-

япэ игъэщыпхъэхэм ящыщу къулыуасэр улахуэм нэхърэ нэхъыбэ хуэмыщахэм защагъэкъуэныр, мылъкур егупсысауэ хуэныр, нэгъуэщІхэри.

УФ-м и Правительствэм и УнафэщІым и къуэдзэ Новак Александр ищІа унафэм тету Кавказ Ищхъэрэм и социально-экономикэ щытыкІэр къэпщытэнымкІэ хэгъэгухэм штабхэр къыщызэрагъэпэщ. Абы лэжьэн щыщіидзащ ди республикэми. Ахэр икъукіэ сэбэп хъунущ КИФЩІ-м хыхьэ щіыналъэхэм я экономикэм и Іуэху зы-Іутыр нэрылъагъуу щытынымкІэ. А штабхэм најуэ къащі щытыкіэм тещІыхьауэ ІэнатІэхэм зэрадэІэпыкъуну щІыкІэр яубзыхунущ.

кіэ зэхъуэкіыныр икіэщіыпіэкіэ Апхуэдэ дыдэу хэгъэгухэм я бюкъызэрызэгъэпэщыпхъэр. Псом джетыр къапщытэжынурэ зыхущыщіэнкіэ хъунухэр ягъэбел-джылынущ. Новак зэрыжиіамкіэ, дэтхэнэ республикэми къэрал щіыналъэ зэгурыіуэныгъэхэм къыщыхьа и пщэрылъхэр къанэ щымыІэу игъэзэшІэн хуейщ.

Шіынальэ унафэщіхэм зэпымычу я нэІэ трагъэтын хуейщ инфляцэр, лэжьапІэншагъэр, щІыналъэ мылъкум и хэхъуэр, инвестицэ жыджэрагъыр, хьэрычэтыщІэ Іуэху мащІэмрэ курытымрэ зегъзужьыныр, ІэщІагъз къызэрыгуэкіым хуэгъэхьэзырыныр, нэгъуэщІхэри.

«Кавказ.РФ» зыужьыныгъэмкІэ институтым зэрыщыжа!амк!э, Кавказ Ищхъэрэм къыщрагъэжьа проект псори, зэращіыліа зэгурыІуэныгъэхэри, санкцэхэм емылъытауэ, и чэзум и кІэм нагъэсынущ. Уеблэмэ, иджыри проектыщІэхэр къагупсысми, щІэгъэ-къуэн хъунущ. Фейдэ нэхъыбэ къызыпэкІуэну къалъытэ ІуэхухэмкІэ къэрал дэІэпыкъуэгъу хъўнущ. Апхуэдэ проект нэхъ ину иджыпсту Кавказ Ищхъэрэм щы Іэхэм ящыщщ «Ставрополь», «Владикавказ» аэропортхэр къэгъэщІэрэщІэжауэ къызэІухыжыныр. Ахэри сэбэп хъунущ щІыналъэм турист нэхъыбэ къешэлІэнымкІэ. Кавказ Ищхъэрэм хуабжьу гъэужьыну я мурадщ мэкъумэш ІэнатІэм, щэкІым елэжь промышленностым, зыщагъэхъуэж-зыща-

гъэпсэху ІуэхущІапІэхэм. НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ

ЩІыр хъумэным и махуэ

Иджыри зэІубзкъым мы махуэр хэт сыт щыгъуэ къигупсысами, ауэ ар быдэу епхащ щіыуэпсым емыгуэуэнымрэ ди зэран емыгъэкіынымрэ ехьэліауэ длэжьыпхъэхэм.

ГЪАТХЭПЭМ и 30-м «удзыфэхэм» къызэрагъэпэщ хабзэщ дыкъэзыухъуреихь дунейр хъумэным, зэлъыІухыным хуэгъэза зэхыхьэхэр, щІыхьэхухэр, псэущхьэхэмрэ къэкІыгъэхэмрэ яхуэсакъыным къыщыхураджэ дерс зэмылізужьыгъуэхэр. Абыхэм щызэхахым, щалъагъум цІыхухэр ирагъэгупсыс ЩІым хуэсакъын зэрыхуейм, абы зэман мыжыжьэм насыпыншагъэшхүэ къылъэмы осын папш о.

ЩІыр хъумэным и махуэм дигу къегъэкіыж щіыуэпсыр къабзэу щыгъэтыным дэтхэнэ зыми хэлъхьэныгъэфІ зэры-

Редактор нэхъыщхьэ

ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Редколлегием хэтхэр:

ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-ре-

дактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-ре-

дактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь

секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ

Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим

Марианнэ, ЩхьэщэмыщІ Изэ.

хуищІыфынур. Мыбы теухуауэ Іуэху цІыкІуфэкІу щыІэкъым. Сыт хэлъыр кІэрыхубжьэрыхур къапштэу сэмб шхьэхуэ иплъхьэным. пхъэнкіиир дэпшын и пэ абы хэлъ пластикымрэ пкъыгъуэ быдэхэмрэ зэхэбдзыным. Ахэраш, Іўэху къызэрыгуэкІыу къытщыхъуми, дызытес ЩІыр щыпсэукъызэтезыгъэнэнур. КІэші́у гъуафізу жытІэнщи, ар нэхъ къабзэ щІыныр, зэлъыІутхыныр ди сэбэп зыхэлъш.

ЦІыхум езыр зыхуэмеиж тхылъымпІэ кІапэр къыздыхуэзэм деж щыхыфІимыдзэмэ, псыр зэригъэзахуэмэ, мэз лъапэм, губгъуэ нэщіым щызэхэсахэм я кіэрыхубжьэрыхухэр зэхуахьэсыжмэ - апхуэдэ Іуэхущафэ мыинхэми ди планетэр нэхъ къызэтрагъэнэнущ, узыншагъэри ДИ ирагъэфІэкІуэну́щ.

ЩІыр хъумэным и махуэм дэ псоми Іэмалыфі къыдет къытщіэхъуэ щіэблэр щыпсэуну планетэм нэхъри дыхуэсакъын зэрыхуейм дегупсысыну. Языныкъуэхэм деж дэ къытфІощІ дыкъэзыухъуреихь дунейр зы цІыхум и закъуэ къарукІэ нэхъ дахи ІуплъэгъуафІи тхуэмыщІыну. Ауэ ар щыуагъэщ - щІыуэпсыр хъумэным ехьэліа лэжьыгъэхэр дэтхэнэми езым и деж къыщыщІидзэжыпхъэщ. Ар шэч къызыту-МЫХРЭНШ

А псом къадэкіуэуи дэркіэ гурыіуэгъуэу щытыпхъэщ зи гугъу тщІы Іуэхум зы махуэ уеблэмэ зы илъэс хухэтхки зэрымашіэр. Щіыр хъумэнымрэ зэіузэпэщ щіынымрэ ехьэліа лэжьыгъэхэр сыт хуэдэ зэманми тхуегъэкІуэкІынущ.

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

«Спартак-Налшык» (Нал-шык) - «Мэшыкъуэ-КМВ» (Псыхуабэ) - 1:3 (0:0). Нал-шык. «Спартак» стадион. Гъатхэпэм и 27-м. ЦІыху 200 Ветеранхэм я советым и унафэщІыр хахыж

> Судьяхэр: Шипков (Белореченск), Сахаров (Мэзкуу), Потапов (Мэзкуу область). «Спартак-Налшык»: Къар-

дэн, Белоусов, КІэдыкІуей, Сындыку, Шумахуэ И., Жангуразов (Бажэ, 58), Хьэшыр, Масленников (Ольмезов, 77) Торосян (Бенедык, 77), Гугуев, Бэчбо (Ашуев, 59).

«Мэшыкъуэ-КМВ»: Гиголаев, Лысенкэ (Мавлянов, 62), Пунегов, Глушков, Лебе дев, Зарыпбеков, Гагиты, Джумай (Родин, 81; Абдокъуэ, 82), Кучиев, Цакоев (Гиголаев, 61), Рагулькин (Рамазанов, 90+2).

Топхэр дагъэкlащ: Кучие вым, 50-пенальтикІэ (0:1). Цакоевым, 54 (0:2). Кучиевым, 71 (0:3). Хьэшырым, 86-пенальтикІэ (1:3).

Дагъуэ къыхуащІащ: Торосян, Цакоевым, Мавляновым, Гугуевым, Джумай, Ба-

Джэгум къыхахуащ: Гугуе-

Урысей Федерацэм футболымкіэ и етіуанэ дивизионым и Япэ гупым щекіуэкі зэхьэзэхуэм хыхьэу щэбэт блэкlaм «Спартак-Налшыкым» «Мэшыкъригъэблэгъащ Къэбэрдейкъуэ-КМВ»-р. Балъкъэрым и къалащхьэм мы гъэм япэу щекіуэкі зэіущіэ инт ар икіи куэд дыдэкіэ дыщыгугъырт. АрщхьэкІэ...

Къапэщіэтхэм я джэгукіэм зыщагъэгъуэзэным зэхьэрхуэрэгъухэр хуэныкъуащэтэкъым - хьэщІэхэм я тренер нэхъыщхьэ КІэбышэ Заур нэхъапэм налшыкдэсхэм я гъэсакіуэу щытат, Шумахуэ куэд щІатэкъым Псыхуабэ и командэм къыхэкІыжу Налшык къызэригъэзэжрэ. А псом къищынэмыщіауэ, щіыналъэкіэ зэгъунэгъу гупитІым нэхъапэм зэіущіэ пщіы бжыгъэхэр зэд-

рагъэкІуэкІат. ЗэпэщІэтыныгъэм и Іыхьэр «Мэшыкъуэ-КМВ»-м жыджэру къыщІидзащ икІи щІэх-щіэхыурэ ебгъэрыкіуэ шынагъуэхэмкІэ налшыкдэсхэм я гъуэм ар къекlyaліэрт. Ди щіалэхэм пэщіэдакъикъэхэм зыхъумэжыныгъэм я джэгукІэр тегъэщіауэ екіуэкіырт, зэзэмызэххэ контратакэ кіэщіхэр къызэрагъэпэщурэ. И узыншагъэр зэтеувэжауэ «Спартак-Налшыкым» къыхыхьэжа Хьэшыр Алан куэдкІэ щыгугъырт командэри футбол еплъэхэри.

Налшыкдэсхэм я ебгъэрыкІуэныгъэхэм ящыщ зым къыщалэжьа штрафнойр гъуэм и лъэныкъуэмкіэ гъуэм пэмыжыжьэу къыщыхитащ Бажэ Амир джэгум зэрыхэмытым къыхэкІкІэ а къалэныр зи пщэм къыдалъхьа Жангуразовым. Расул и топыр хьэщІэхэм я гъуащхьэдемыхьу тетым гугъущэ къищтащ.

ЗэlущІэм и япэ дакъикъэ тіощіыр блэкіауэ псыхуабэ-

КІзбышэм Биджиевыр хегъащІз

дэсхэм я командэм гупышхуэу ебгъэрыкІуэныгъэ лъэщ вымрэ. Зэман дэкІри, я кокъызэрагъэпэщащ. Абы хуэхьэзыр, зэпэщІэтыныгъэм зэрыщІидзэрэ зыхъумэжы-

ныгъэм зи джэгукІэр тезыухуа налшыкдэсхэм хьэщІэхэр къагъэувы ащ, ауэ хабзэр къызэпаудын хуей хъуащ. Абы кърикІуа штрафнойм «Мэшыкъуэ-КМВ»-м ехъулІэныгъэ къыхуихьыным зымащіэщ иіэжар, арщхьэкіэ щытыкІэр ІэмыщІэ илъ «Спартак-Налшыкым» и гъуащхьэтет Къардэн Имран

топыр къищтащ. Япэ Іыхьэр зэхуащІыжащ иужьрей дакъикъэр екlуэкІыу Торосян лъэщу зэуа топымкіэ. Севадэ и удыныр сантиметр бжыгъэкІэ хьэщІэхэм я гъуэм и пкъом блэлъэ-

Загъэпсэхуу иужькĺэ́ «Мэшыкъуэ-КМВ»-м и ебгъэрыкІуэныгъэм пищащ. Зэпыу имыІэу ипэкіэ кіуатэ хьэщіэхэм, икІэм-икІэжым, я гугъуехьым ехъулІэныгъэ къахуихьащ. Штрафнойм щихьэм псыхуабэдэсхэм ящыщ зыр зэуа топыр «Спартак-Налшыкым» и гъуащхьэхъумэхэм ящыщ зым и Іэм техуащ пенальти. Ар Іэзэу зыгъэзэщІа Кучиев Георгий бжыгъэр къызэlуихащ - 0:1. Япэ зэрищам «Мэшыкъуэ-КМВ»-р нэхъ жан къищІащ икІи я тегупліэныгъэр нэхъ иныж хъуащ. Ди щІалэхэм я хьэрхуэрэгъухэм ягъэзэщІа

къыкіэлъыкіуэ штрафнойм етІуанэ ехъулІэныгъэри мыгувэу къахуихьащ. Рагулькиным къыхита топыр къызы-Іэрыхьа Цакоевыр лъэщу ди къеуащ. Абы къыдэкlауэ щыт Къардэным и щІыбагъымкІэ ар къыщехуэхыжри, бжыгъэр 0:2-м нэсащ. ЩытыкІэр

зэпІэзэрыт ящІыжын мурадкіэ, «Спартак-Налшыкым» и тренерхэм зэхъуэкІыныгъитІ зэуэ ирагъэкіуэкіащ. Бэчбомрэ Жангуразовымрэ япіэкіэ джэгум мандэм къаруущІэхэр къыхагъэхьащ хьэщІэхэми.

ИрагъэкІуэкІа зэхъуэкІыныгъэхэм «Мэшыкъуэ-КМВ»-м ейр нэхъ сэбэпу къыщІэкІащ. Псыхуабэ къикіа командэм и ебгъэрыкІуэныгъэм хэту топыр къызыІэрыхьа, джэгум къыхыхьагъащІэ Мавляновым къыхита топым бжыгъэр къызэјузыха Кучиевыр кіэлъеуэжащ - 0:3.

Арэзы къэзыщІ кІэух бжыгъэр яхъумэн папщІэ хьэщІэхэр я лъэныкъуэмкІэ зыщагъэбыдащ. Абы и фІыгъэкІэ джэгупІэ губгъуэр хуит къызыхуэхъуа «Спартак-Налшыкым» и футболистхэр ипэкіэ кіуэтащ икіи ебгъэрыкІуэныгъэ шынагъуэ зыбжани къызэрагъэпэщыну яхузэфІэкІащ.

ЗэІущІэм хухаха зэман нэхъыщхьэр иухыным дакъикъитху фіэкіа къэмынэжауэ, джэгум и кІыхьагъналшыкдэсхэм нэхъ къащыхэжаныкІа Хьэшырым и насып къикІащ. ХьэщІэхэм я гъуащхьэхъумэхэм яІэщІэкlayэ гъуэм хуэкlуэ Алан

штрафнойм шихьэм, хабзэм къемызэгъыу къагъэувы ащ. Езым къилэжьа пенальтир «Спартак-Налшыкым» и гъуащхьауэ нэхъыфІым Іэзэу игъэзэщІэжащ икІи зыгъэкІуэжа топыр дигъэ-

ТІощІрэ ещанэ джэгугъуэм и адрей зэlущlэхэм мыпхуэдэ бжыгъэхэр къарикlуащ: «Анжи» (Мэхъэчкъалэ) - «Биолог-Новокубанск» ресс) - 1:1, «Динамо» (Мэ-хъэчкъалэ) - «ТІуапсы» (ТІуапсы)-3:0, «Кубань-Холдинг» (Новокубанск) - «Динамо» Ставрополь) - 0:0, «Чайка» Тесчанокопскэ) - «**Легион Динамо**» (Мэхъэчкъалэ) 1:1, «Алания-2» (Владикавказ) - «Черноморец» (Новоросийск) - 4:6, «Дружба» (Майкъуапэ) - «Есэнтіыгу» Есэнтіыгу) - 0:0, «Форте»

Ростов) - **1:4**. КъыкІэлъыкІуэ джэгугъуэр «Спартак-Налшыкым» Песчанокопскэм щригъэк Іуэк Іынущ. Мэлыжьыхьым и 10-м ар lyщІэнущ абы и «Чайка»-м. ЖЫЛАСЭ Замир

Таганрог) - СКА (Дон Іус

Урысей Федерацэм футболымкіэ и етіуанэ дивизионым и Япэ гупым зэхьэзэхуэр зэрыщекіуэкіыр

Командэхэр Дж. Къ. 3. ФІ. . CKA 42-12 53 22 21 21 22 «Чайка» 14 14 12 51-15 «Динамо» Мх 37-10 «Форте» 36-18 43 5. «Кубань Холдинг» 10 25-18 22 21 21 21 **21** 6. «Анжи» 30-18 «Черноморец» 10 40-26 35 «Легион Динамо» 29 **27** 27-16 9. «Спартак-Налшык» 19-17 12 8 10 10 10. «ТІуапсы» 22 20 8 2 24-36 26 11. «Биолог-Новокубанск 27-24 12. «Мэшыкъуэ-КМВ» 21 21 21 6 33-32 13. «Динамо» Ст 26-36 21 4 3 2 1 12 10 14. «Ротор-2» 17-33 5 7 4 17 20 22 **22** 15. «Дружба» 12-28 16 10 16 26-67 17 **8-74** 16. «Алания-2» 26-67 17. «ЕсэнтІыгу»

Дыдейхэр утыку къиднэркъым

УФ-м и Лъэпкъ гвардием и къудамэу КъБР-м щыІэм ведомствэм щіэмыт и хъумакіуэ къудамэм и лэжьакіуэхэм даіыгъащ къулыкъур езыхьэкіыў дзэ іўэху хэхам хэтхэр.

«КАВКАЗ гъунапкъэ» къэлъыхъуакІуэ гупым и лІыкІуэхэр ящІыгъуу къэзакъхэмрэ урысей гвардием и щІэблэхэм я зэгухьэныгъэм хэтхэмрэ автомобилхэмкІэ километр 30 зэпачащ. «Z», «V» хьэрфхэр зытет машинэхэр Май къалэм и утыку нэхъыщхьэм деж щежьэри, Котляревскэ станицэм нэс кlуэри къагъэзэжащ.

«Дыдейхэр утыку къиднэркъым» акцэм хэтхэр Александровскэ станицэм къыщыувы Іэри, Невский Александр и члисэм деж пэкІу щрагъэкІуэкІащ. Къызэхуэсахэр тепсэлъыхьащ къэралыр зэкъуэтыным мыхьэнэшхуэ зэриlэм, дзэм хэтхэр зэрыдаlыгъри

Пэкіум и кізухыў абы хэтхэм, нэгъуэщі автомашинэхэри къахыхьэри, флешмоб ирагъэкІуэкІащ: урысей армэр зэрыдаІыгъыр къагъэлъагъуэу автомашинэхэр Z, V хьэрфхэм хуэдэу иувыкІа-

БАХЪСЭН Азэмэт.

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учредителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ,

Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82;

секретариатым - 42-22-66. КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкIэ-42-57-59; шэнхабзэмкIэ-42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 40-15-31; хъыбарыщІэхэмрэ спортымкІэ - 42-22-88, 42-60-53,

42-22-89; зэдзэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэттеххэм -42-75-78, 42-63-64.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту

шыткъым. Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Гэныгъэхэмк Гэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІэм ПИ №ТУ07-00117-м щІэту ятхащ

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокІ «Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарь Къаншокъуэ Эллэ, корректорхэу Щоджэн Заирэ (3, 4-нэ нап.), Щоджэн Иннэ (1, 2-нэ нап.). КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Ныр Саидэ, Щомахуэ Марианнэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр П 5894 • Тираж 2.106 • Заказ №615